

AMERIŠKO DELAVSTVO NA PRAGU NOVIH BOJEV

KAMPANJA PROTI UNIJAM, DA SE ONEMOGOČI STAVKE

Zanemarjenje politične akcije povzroča delavskemu ljudstvu ogromno škodo

Program delavske tajnice. — Socialni zakoni pod kapitalistično kontrolo brez veljave

DELAVSKA tajnica Frances Perkins je v intervjuju s časničnimi poročevalci razložila, da obsega njen program, ki je zaenot program Rooseveltove administracije, sledeče postavke:

1. Primerne zavarovalnine za delavce.
2. Strogi zakoni za varovanje delavcev pred poškodbami pri delu.
3. Naredbe za varovanje delavcev pri nevarnih delih, da se jih ubrani industrijskih bolezni.
4. Zgraditev novih delavskih predelov in podrtje sedanjih, v katerih so neprestano izpostavljeni nevarnosti požara. Dalje, da se s pomočjo novih hiš odpravi prenatrpanost v starih stanovanjskih predelih.
5. Skrajšanje delavnika.
6. Zabrane dela v industriji vsem, ki še niso dopolnili 18. leto.
7. Postava za določitev primerne minimalne plače z navedbami za preprečitev izkoriščanja.

To so majhne zahteve, dasi se na papirju mikavno glase. Ampak kako to, da demokratska stranka, ki ima vsa ta leta v kongresu več kot zadostno večino, ne stori ničesar izdatnega celo za ta skromni program? Čemu se demokratska večina v kongresu ne zgađa, da bi sprejela dodatek k ustavi, s katerim bi bilo omogočeno sprejeti veljavne postavke za reguliranje delavnika in mese, za odpravo otroškega dela, za zavarovalnine itd.?

Vzlic vsem sprejetim zakonom je danes delavstvo še prav tako prisiljeno stavkati za svoje zahteve, kakor pred new dealom, in opraviiti ima prav s tistimi oblastmi, kakor pred štirimi leti. Zaradi brezposelnosti so bile plače prošla leta znižane toliko, da ne dovoljujejo drugega kakor pasje življenje. V delavcih vre in njihov gnev se izraža v stavkah, ki se po nekaj mese-

Avti za nagrade

Poročila iz Moskve pravijo, da večina ljudi, ki imajo v glavnem sovjetskemu mestu avtomobile, so jih dobili v nagrado za svoje zasluge. Avtomobile ima 142 najboljših delavcev tovarne Stalina v Moskvi, številni drugi delavci, najboljši sovjetski letalci, predsednik državne akademije znanosti, dalje višji državni uradniki itd.

Uporabljanje plebejske za jačanje "plave" krvi

Aristokracija se ponaša s "plemenito", "plavo" krvjo, zato je med njo običaj, da ignorira vsakega, ki se poroči s plebejem ali plebejcem. Posebno do svetovne vojne je bilo to pravilo strogo izvajano. Zdaj pa je že toliko bankrotiranih eks-kraljev in obubožanih princ, da radi pogledajo za bogatimi Amerikanci, ki naj jih bi izkopalje iz finančnih zagat. Na dvorih pa je staro pravilo zaničevanja vsega, kar je "plebejskega", še vedno v veljavi.

Tudi otroci spodenega španskega kralja Alfonsa so "plemeniti" in "plave" krvi, čeprav španci niso več njihovi podložniki. Eden Alfonsovih sinov, ki trpi na posledicah degeneracije bivšega španskega dvora, je izgubil toliko svoje plemenite krvi, da so zdravniki obupali v naporu, da mu ohranijo življenje. Samo ena možnost je še, so rekli, in nato pojasnili, da mu življenje lahko podaljša kri plebejcev. Dobili so tri, ki so ponudili svojo zdravo kri za okrevanje bivšega španskega prestolonaslednika. Ponudba je bila kajpada z veseljem sprejeta.

Bolezen, na kateri trpe sinovi španskega eks-kralja, se

Vojna v Afriki kvarna za imperialiste

Italijani stradajo vsled izdatkov za militarizem in vojno

Proračun italijanske vlade za bodoče fiskalno leto določa \$185,000,000 za oboroževanje in vzdrževanje armade, kar je za revno Italijo ogromna vsota. V nji niso vključeni izdatki, ki jih ima Italija s svojo vojno v Etiopiji, ki so tudi ogromni. Beda med prebivalstvom se večja. Kdor je imel kaj prihrankov, ali naložene v inozemstvu, jih je moral posoditi vladi. S pomočjo patriotičnega navduševanja jih je pripravila, da so ji izročili tudi zlato (prstane, ure itd.), srebro, staro železo in druge kovine.

Teror je povečan. Črnosrajčniki in policaji preganjajo vsakega, ki je denunciran, da se je o vojni v Etiopiji ali o Mussoliniju "nepatriotično" izrazil.

Izgredi proti židom na Poljskem

Gibanje ekstremnih poljskih nacionalistov, ki je modelirano po nemških nacijah in mu je glavno geslo boj židovstvu, se večja, enako tudi pogromi, v katerih je bilo mnogo židov ubitih in ranjenih, še več pa jim je drhal napravlja gmotne škode z razdejanjem njihovih hiš in trgovin.

Policija ne drži rok križem, kar je razvidno iz njenega poročila, da so v zadnjih 4. mesecih minulega leta policaji pobili 61 oseb, 133 pa ranili. V istem času je bilo ubitih 46 policajev in 80 ranjenih.

Tujerodni državljani

V preteklih 50 letih se je priselilo v Zed. države 28 milijonov ljudi. Od teh jih je dobilo ameriško državljanstvo 23 milijonov, tri milijone tujerodcev pa so še podaniki dežel, iz katerih so se priselili.

Stavke se zopet množe v vseh krajih dežele

Prizor iz zadnje generalne stavke v Pekinu, Ill. — Governer je takoj mobiliziral milico, da jo bi poslal nad stavkarje, "ako potrebno". Velike stavke so se te dni pričele v New Yorku in v mnogih drugih mestih.

Priprave za kampanjo v prid Proletarca, klubov JSZ in Prosvetne matice

Aranžiranje shodov v maju. — Nova agitacijska tura. — Stanje naših publikacij in Zveze

Na seji odborov JSZ dne 7. februarja je tajnik Pogorelec poročal, da je imela JSZ ob koncu leta 1935 devetindeset aktivnih klubov, enega pasivnega in sedem članov at large.

Mesečna poročila tajnikov klubov izkazujejo, da je imela JSZ koncem decembra nekaj nad 800 članov, toda na podlagi razpečanih znamk, na katerih se računa število članov v strankinem uradu, pa jih je imela 699, kar pomeni, da je v zvezi nekaj nad sto članov, ki koncem decembra članarine niso imeli plačane.

V preteklem letu so bili ustanovljeni novi klubi v naselbinah Red Lodge-Bearcreek, Mont., Maynard, O. in Presto, Pa. V slednji se bo vršila zadnja nedeljo v marcu konferenca klubov JSZ in Prosvetne matice za zapadno Pennsylvanijo.

Na agitaciji za Proletarca in (Nadaljevanje na 5. strani.)

NEPRILIKE FRANCIJE IN ANGLIJE Z LJUDSTVI V NJUNIH KOLONIJAH

Srd malih dežel na Lloyd Georga, ker svetuje izročitev njihovih kolonij Nemčiji in Italiji

MUSSOLINI je pravilno računal, ko je predstavnikom angleške in francoske vlade dejal: "Ako vaše osvajanje tujih dežel v Afriki in drugod po svetu ni bilo nemoralno, nego civilizacijska misija, čemu naj se vpad moje armade v Etiopijo smatra za kaj drugega?" Ni sicer rabil natančno takega stila, toda vsa vladna propaganda v Rimu je neprenehoma naštevala angleške osvojevalne vojne in posebno še njen vpad v Južno Afriko, kjer ni imela niti najmanjšega vzroka trditi, da se gre za civilizacijo.

Arabci so prvi zapopadli, da imajo v prerekanju med evropskimi imperialisti nekaj prilike za odpor proti tuji nadvladi. Tako se je pričela pred nekaj meseci akcija za osvoboditev Egipta izpod angleške kontrole. Dijaštvo v Kairu in v drugih mestih Egipta je demonstriralo, ampak Anglija je bila na odpor pripravljena. Precej dijakov in drugih je bilo pobitih, še več pa pretepenih in ranjenih. Tudi na vladni strani, ki je podložna angleški kontroli, ni bilo brez žrtv. Končno je Anglija privolila v popust — egipčanska vlada, strogo podložna nji, je odstopila, v novi pa so dobile zastopstvo tudi stranke, ki so zoper to, da bi morale izpolnjevati samo povelja angleške vlade. Angleži pa so v taki politiki izredno spretni. Egipt je še prav tako pod njihovo kontrolo kakor je bil.

Italija je navalila na Abesinijo, da jo osvoji. Anglija se je za to zadnje samostojno afriško deželo zavzela, da ji ohrani neodvisnost. V Egiptu pa so nacionalisti vprašali: "Ako je Angliji res na tem, da obvaruje samostojnost Abesinije, čemu je ne da tako važni deželi, kot je Egipt?" A namesto odgovora je priplulo v Aleksandrijo mogočno angleško brodovje in opozorilo Egipčane, da angleški imperializem nič ne prizanaša in se nič ne pomišlja, kadar so njegove koristi v nevarnosti. Mussolini pa je vzklikal: "Vidite, kar smatrajo zase za dobro, očitajo meni za zločin."

Druga je prišla na vrsto Francija. V Siriji, nad katero ima "mandat", je zavrelo. Kakor v Egiptu proti Angliji, tako je tudi v Siriji dijaštvo prvo vzplamtelo v bojih za neodvisnost. Posle-

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Priprave v Clevelandu za nominacijsko konvencijo socialistične stranke

Kot smo že poročali, se prične prihodnja konvencija socialistične stranke v soboto 23. maja v Clevelandu, v mestnem auditoriju. Zborovanje bo trajalo najmanj tri dni. Predsedniškega in podpredsedniškega kandidata bodo delegati nominirali na seji v ponedeljek popoldne 26. maja. Zvečer istega dne bo banket, na katerem bo socialistična volilna kampanja odprta. Velik shod socialistične stranke se vrši v soboto večer 23. maja v Public Music Hall.

Na čelu pripravljalnega odbora je John N. Thurber, tajnik soc. stranke clevelandskega okraja. Predsednik finančne odbora je Robert Dullea. Ta konvencija bo poleg konvencije, ki se je vršila l. 1924 (istotako v Clevelandu) najvažnejša v povojni zgodovini socialistične stranke. Ako bo v stanju frakcijski boj v stranki likvidirati, bo izvršila veliko delo. Če pa bo večina vztrajala pri drastični akciji zoper "staro gardo", se bodo strankine moči več ali manj razcepile tudi drugod, ne samo v New Yorku. Tisti, ki žele enotno stranko, se nadejajo sporazuma in delujejo za spravo.

NAŠE PRIREDITVE SHEBOYGAN, WIS.

"RDEČE ROŽE", socialna drama v 4. dejanjih. Vprizorjena bo v nedeljo 16. februarja ob 2:30 pop. v Hrvaškem domu. Glejte podatke o nji v oglasu na 4. strani in v dopisu na 2. strani.

WAUKEGAN, ILL.

"DVA POTEPUHA", burka v dveh dejanjih. Vprizorjena bo v nedeljo 16. februarja ob 3. pop. v Slovenskem narodnem domu. Igra je bila opisana v Proletarcu z dne 5. feb. Oglas v tej številki na 5. strani.

CHICAGO, ILL.

ZABAVA kluba srbskih sodrugov št. 20 JSZ v nedeljo 23. feb. ob 6. zvečer v Slovenskem delavskem centru.

NAŠ NOVI NASLOV

Naslavlajte pisma in razne druge pošiljatve Proletarcu, JSZ in Prosvetni matici na 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

*****

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
 JARUČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
 Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi fotokopiji in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
 Established 1906.

Editor: ..... Frank Zaitz.
 Business Manager: ..... Charles Pogorelec.
 Assistant Business Manager: ..... John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
 Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
 Telephone: ROCKWELL 2864.

Abraham Lincoln

Kakor vsako leto, so tudi na letošnji Lincolnov rojstni dan, kapitalistični dnevniki polni slavošpevov predsedniku, ki je izdal proklamacijo za osvoboditev sužnjev. A ko je Lincoln živ, so ga napadali, posebno še v volilni kampanji, ko je kandidiral za predsednika.

Zdaj je že dolgo v običaju, da se vsi aspiranti za predsedniško službo, ki se potegujejo za nominacijo na listi republikanske ali demokratske stranke, primerjajo velikemu Lincolnu. Seveda mi niso v ničemer podobni. Lincoln je bil zagovornik zaslužnih, zatiranih in izkoriščenih. Tisti, ki se mu danes primerjajo, pa so pristaši mezdne sužnosti.

Šele ko dobe Zed. države predsednika, ki izda proklamacijo za osvoboditev delavstva iz te sužnosti, ga bo lahko uvrstili med velike zgodovinske može, ki so prispevali svoj del v borbi za osvobodjevanje človeštva.

Proletarec in frakcijski boj v S. P.

Eksekutiva JSZ je dne 7. feb. sprejela resolucijo, v kateri članstvu priporoča, naj ne dopusti, da se bi sedanji frakcijski boj v stranki zanesel v naše klube in v Proletarca.

Kjeroli v S. P. se je pričelo članstvo ukvarjati zgolj z bojem drug zoper drugega, je organizacija demoralizirana in nesposobna za delo, radi katerega obstoji. Boj med brati, kadar se razplamti, je čestokrat hušji, kakor pa borba med strankami, ki se v programih temeljito razlikujejo druga od druge. Dokaz je sovražstvo med komunističnimi strujami, medvojni in povojni razkoli v socialističnih strankah tu in v Evropi in sedanji konflikt med ameriški sodrugji.

Odbor JSZ je v svoji prvi izjavi, katero je naslovil strankini eksekutivi, ta dejstva navedel in poudaril, da se z načinom tega boja nikakor ne strinja, in obsodil posledice, ki jih je povzročil.

V izjavi v tej številki pa odbor JSZ našemu članstvu priporoča, da naj ne dopusti, da bi frakcijska napetost vnanjih vplivov potegnala tudi našo organizacijo v vrtnice.

Zaključek odbora glede priobčevanja prispevkov o sedanjih diferencah v stranki ne pomeni kratenja tiskovne svobode, ampak varovanje Proletarca. Kajti ako bi pričel priobčevati napade in izzivanja, bi bilo to kvarno listu in klubom.

Kriza ameriške "intelligence"

Kriza je vrgla v bedo ne samo delavce, ampak je silovito udarila tudi takozvani srednji sloj, v katerega štejeemo poleg malih trgovcev in podjetnikov duhovščino, pravnike, profesorje itd. Namesto dobrih pozicij, ki so jih pričakovali, imajo tisoči izmed njih le nizko plačane službe in mnogi nobenih. Veliko protestantskih duhovnikov, odvetnikov in drugih profesionalcev živi v pomanjkanju. Uvidevajo, da v sedanjih razmerah tudi za nešteto šolanih ljudi ne more biti izboljšanja. Advokati in drugih profesionalcev je veliko več kot pa je danes služb zanje, zato si iščejo izhod iz negotovosti. Tako so mnogi postali radikali. Še nikoli se ni prišlovala toliko duhovnikov za pristaše socialistične stranke, kakor danes. Intelektualcev iz srednjega sloja, to je takih, katerih starši niso bili industriálni delavci, je danes v soc. stranki proporcio več, kakor pa pred krizo in v predvojni dobi.

Mnogi izmed njih pristopajo v stranko ne da se bi v nji učili socializma in se vežbali v organizatoričnem in agitacijskem delu, temveč se takoj predstavijo v vlogi Mojzesa in vsiljujejo svoje zmešane teorije. Vsaki izmed njih hoče biti Karl Marx in voditelj mase, ne vedo pa, kako jo bi organizirali. V organizaciji zahtevajo čimstrožjo disciplino, toda ne zase, ampak za članstvo, kateremu bi radi diktirali.

Intelektualci so v delavskem gibanju potrebni. Ampak ne taki, ki prihajajo vanj zato, ker so izgubili upanje, da jim bo v sedanji uredbi mogoče najti dobro službo, pač pa tisti, ki se mu pridružijo zgolj iz prepričanja. Tudi duhovniki so v socialističnem gibanju večinoma brez koristi. Za uspešen pokret zavrednega delavstva so potrebni voditelji, ki izhajajo iz proletariata in se učili v praktični šoli življenja. Taka voditelja sta bila na primer Eugene V. Debs in James H. Maurer. Ko se v delavskem gibanju razvijejo novi agitatorji te vrste, bomo spet lahko napredovali.

Za delavsko politično akcijo

Ideja za samostojno delavsko politično akcijo dobiva čedalje več pristašev. Tudi v široke kroge unijskega delavstva prodira spoznanje, da mora delavstvo na političnem polju storiti več nego samo glasovati za "delavske" prijatelje, ki jih nominirajo drugi.

Ni sicer verjetno, da se napredne unije, farmerske, delavske stranke, progresivna stranka v Wisconsinu, socialistična stranka in druge struje, ki so za politično akcijo v korist ljudstva, že letos združijo. Kljub temu je očitno, da je za združjenje teh strank, unij in drugih organizacij danes veliko več volje, kakor pa pred štirimi leti. Povzročile so jo razmere, ki delavce in farmerje hočejo nočeti silijo v spoznanje, da demokratska in republikanska stranka le krpata sedanji sistem, zato, da bogataši ostanejo bogati in da še bolj obogate, dočim ljudje v nižjih plasteh niso deležni drugega kakor gole eksistence. Ako hoče doseči ljudstvo zase več nego to, mora nehati glasovati za demokrate in republikance in se organizirati v svoji stranki.

OSTANKI AVTA, V KATEREM JE ZGORELO 22 ČRNCEV

V številki z dne 29. januarja smo poročali o nezgodi, ki se je dogodila 22. jan. blizu mesteca Scottsboro, Alabama. V truck so stlačili 24 zamorskih jetnikov, da jih prepeljejo v sosednjo ječo. Truck, v katerem je bila velika, napol odprta posoda z gasolinom, so stražniki zaklenili in odpeljali. Medpotoma se je gasolin ugal. Pred-

no so stražniki vrata odklenili, je bila notranjost trucka že vsa v plamenih. Samo dva jetnika so rešili, 22 pa jih je zgorelo do nepoznanja. Na sliki so ostanki trucka — past, kakršne se ne bi smelo uporabljati za ljudi — čeprav so črni — niti v Alabama. Ampak črni na jugu imajo le malo veljave.

POT DELAVSTVA DO CILJEV

Preden je moderni kapitalistični razvoj pospešil postanek razrednih organizacij ter s tem povzročil poostrežen razrednih bojov, je bilo le malo prijateljev ljudstva, ki so se zavedali dalekosežnih posledic naraščajočega in nepretrganega konflikta med organiziranimi delavci in koaliranimi kapitalisti. Le redko število znanstvenikov je uvidelo pomen industrije in delavstva za napredek človeške družbe. Saint-Simon, Fourier in Owen so prerokovali, da bo doba industrije doba najtemeljitejših preobratov.

Usodo kapitalizma in njega pomen za razvoj delavstva stali razumela Marx in Engels. Poznanje zgodovinskih zakonov, po katerih je nastal kapitalizem in po katerih se razvija, je navedel prvake znanstvenega socializma, najboljše poznavalce družabnega razvoja, in njega nujnih zakonov, da so pozvali delavce vseh narodov, naj se mednarodno združijo, če hočejo osvojiti svet in postati svobodni.

Le polagoma prihaja potem delavstvo do spoznanja in zavesti; le polagoma se budi v njem stremenje po svobodi in pospešitvi splošnega razvoja. Cela desetletja se zama trudi prvo agitatorji socializma, da bi združili proletarce v boju proti izkoriščevalcem in špekulantom in tako položili prvi temelji stranki bodočnosti.

Tako delo kulture in združevanja ne more ostati brezuspešno. Danes je po vseh kulturnih deželah sveta stranka delavstva nujno pošten faktor v politiki in gospodarskih bojih. Milijoni glasov se združujejo za imena socialističnih kandidatov.

V šandinavskih deželah, v Veliki Britaniji, Franciji, Belgiji, v Švici, na Češkem, v Argentini itd., je delavsko gibanje faktor, preko katerega ne more nobena sila. Tudi v fashiističnih deželah delavsko gibanje ni izruvano, kakor si domišljajo diktatorji, ampak potlačeno, toda bo vstalo jače ko kdaj prej ob prvi zgodovinski priložnosti. V Zed. državah se istotako množe znaki, ki pričajo, da se ljudska miselnost razvojnemu pomika v socialistične smeri.

Naraščajoča moč organizacije je pomagala v neštevilnih gospodarskih bojih do zmage in za dosego modernejših zakonodaj. Doseženi uspehi pa ne morejo ustaviti našega dela in boja. Vsaka nova zmaga izziva nov boj. Člji delavske stranke ni le izvojevanje ugodnejših delovnih, plačilnih, ali političnih pogojev za delavce v okviru sedanjega družabnega reda. Delu in boju stranke je končni cilj popolna, temeljita preuredba socialnih in gospodarskih stikov in zakonov. Ta cilj se ne more uresničiti v kratki dobi ene generacije. Da se razruši sistem, ki ima svoje korenine v najdavnnejših časih človeštva, ne zadostuje dosedanj trud, boj in žrtvovanje zavrednega proletariata, ki je še vedno napram ogromnemu številu indiferentnega in nezavednega delavstva mala, nezadostna manjšina. Ali ravno zavest zgodovinske misije delavske stranke, ki mora prevzeti po popolni dovršitvi kapitalističnega procesa v svoje roke usodo človeške družbe, ki bo po tisočletnem gospodarskem in duševnem zatiranju končno zopet prosta, daje silo in po-

O tem in onem iz New Yorka

Gowanda. N. Y. — Večkrat me je eden ali drugi naročnik Proletarca vprašal, zakaj nič ne napišem v list. Vzroki so različni. Bodisi, da so ovire radi pomanjkanja časa, glavni vzrok pa je, da človeku kar slabo prihaja, ko vidi, kako se v teh kritičnih časih obnaša svetovna inteligenca in masa, ki se noče otresti nevednosti.

Radi tega si mislim: "Kaj bi se revček v nevarnost podajal, ko vse skupaj smrdi po eni strani zaradi ogromne korupcije in na drugi vsled nezanimanja ljudstva za svoje lastne koristi."

Da, najraje bi se zaril pod zemljo kakor jazbec in prišel na dan enkrat spomladi l. 1937, da bi poizvedel, kaj se je zgodilo skozi leto 1936 in kako so se obnesli v volilnem boju hlapci devetih ameriških diktatorjev. No, pa pustimo šalo in poglejmo malo po naši miselnosti in drugod.

Decembra so se vršile volitve v državne urade. Brez male izjeme je ostalo vse po starem. Je pač tako, da ko človeka urinejo enkrat v urad, si mislijo, da mora kar naprej ostati v njemu. "Kar ti spet vzemi, jaz nisem zmogel" in tako dalje drug za drugim. Tudi pri tukajšnjem Slovenskem domu smo drugačnega mnenja kakor v nekaterih nasebinah, kjer se tožarijo, kdo bo imel vodstvo in službe v domovnem odboru. Dasi je naš dom plačan in tudi nekaj cvenka ima v blagajni, je vsako leto težje dobiti uradnike.

Kaj pa klub št. 12? Ker nas je v njemu bolj malo in še tisti se vsi ne zanimajo zanj, za klubove seje in splošno delavsko gibanje, je ostalo vse po starem. Nekateri sodrugji mislijo, da plačevanje članarine

zadostuje. Seveda so izjeme, drugi pa so precej priletni. Vseeno pa je res, da bi vsaj nekateri lahko posvetili zanimanju in delu za klub več časa kakor sedaj. Par članov, ki prihajajo na sejo, godrnja in pravi, "John, razpustimo klub, saj vidiš, da ne moremo nikamor." Tudi razprtija v stranki škoduje. Godrnjanje, da iz tega ne bo vse skup nič, sem slišal že ko je bil l. 1933 s sodelovanjem Antona Zornika naš klub ustanovljen. Toda smo ga navzlic vsem ohranili do danes in mislim, da ga bomo v stanju obvarovati propada tudi v bodočnosti. Kajti delavska organizacija nam ne more biti v kvar, pač pa v korist. Čim aktivnejša je, toliko več lahko stori v razrednem boju in na prosvetnem polju.

Štiri tukajšnja društva in naš klub so poslala resolucijo v Washington za Workers Right Amendment in dobili vljuden odgovor. Priporočljivo je, da društva in klubi in posamezniki v vseh nasebinah pritiskajo na kongresnike in senatorje za sprejem tega dodatka, kajti brez njega so sedaj zvezne postave socialnega značaja brez pomena, ker jih razveljavlja vrhovno sodišče. S sprejemom tega dodatka pa bi mu bila ta moč odvzeta. Prej ali slej bo delavstvo moralo takemu sodišču zapeti "memento mori" — torej boljše prej nego pozneje.

Senatna preiskava industrije streliv in orožja je dognala za javnost zanimive stvari. Med drugim tudi to, kdo so bili glavni povzročitelji, da je ta dežela stopila v svetovno vojno. Socialisti so že takrat vedeli, kaj je bil pravi vzrok vojne. Povedali so ljudstvu, da vojne pod kapitalizmom nastajajo zaradi osvojevanja za svetovne trge in za uničenje tekmecev. V njih padajo vedno le sinovi delavcev in kmetov, industriálni magnati in velebankirji pa si večajo svoja milijonska premoženja z nadaljnjimi milijoni.

Zaradi resnice so bili mnogi vrženi v ječe, drugi preganjeni in naše časopise pa je sikarala cenzura in poštna uprava. Wilson, ki se je proglasil za pristaša miru in sprave med narodi, je izza kulisnih spletk vedel, da toki njegove politike, ki se je ravnala kakor je vlekel niti bankir Morgan, vodijo v vojno.

Imperialisti kuhajo zdaj novo godljo, v kateri se bo eden ali drugi opekel in zapalil od jeze novo vojno. Tekla pa bo, kakor zadnjič, kri delavcev in farmerjev.

Tu v bližini je katoliški kolegij sv. Bonaventure. Časopisi so nedavno poročali, da se bo dijak prišlo v njemu poučevati o artileriji. Kako to, da se katoliški zavod vzlic prej omenjeni resnici o militarizmu spušča v podpiranje klanja? Svečniki Trunk, Jager, Slaje, Smole, uredniki Jerić, Debevc, Pirc in druga taka gospoda, čemu vrage učite ljudstvo o peti božji zapovedi "Ne ubijaj", v katoliških šolah pa vežbate dijake za vojake, da bodo pripravljeni širiti civilizacijo, kakršno raztresa zdaj Bandito Mussolini po Abesiniji?

"Črncev ni škoda"

Ozie Powell, eden izmed obtoženih devetih zamorskih fantov v Scottsburo, Alabama, je bil ustreljen. Dejanje je izvršil stražnik, ki je fante vodil iz enega zapora v drugega. Stražnik je dejal, da ga je črncev ranil z nožem, pa je v silobranu pognal svinčenko vanj. Governor Alabame je stražnika javno pohvalil.

Heywood Patterson, prvi izmed devetih črncev, ki je bil gnan ponovno pred poroto, je bil proglasen krivim posilstva in obsojen v do smrtne ječe. Prvotno je bil obsojen v smrt. Vrhovno sodišče je prvi dve obsodbi razveljavilo na podlagi tehničnih kalij. Sedanja obsodba je baje povsem legalna.

Kako se ravnava v Alabami s črnci, kadar jih prične pestiti oblast, dokazuje poleg teh tudi slučaj z dne 31. januarja. V Scottsburo so omenjenega datuma stlačili v policijski truck, v katerem je bila posoda z gasolinom, dvainvajset črncev, da jih prepeljejo iz enega zapora v drugega. Vsled slabe poti je truck odskakoval in gasolin se je razlival po tleh. Nato se je vžgal. Morda je kdo izmed črncev kadil, ali pa se je nesreča pripetila iz kakega drugega vzroka. Voznik, in stražnik, ki sta se vozila spredaj, sta skočila dol. Zaklenjeni črnci v trucku so bili hipoma objeti s plameni. Ko sta voznik in stražnik odklenila vrata, je bilo že prepozno. Rešila sta dva. Dvajset jih je zgorelo.

Čemu voziti gasolin v trucku zaeno z aretiranimi zaklenjenimi črnci? Ali bo governor Alabame Bibb Graves kaj storil, da se one, ki so krivi, kaznuje? Ne, kajti "črncev ni škoda".

Ako se bi predstavniki cerkva res držali naukov krščanstva, bi krščanske dežele ne bile spremenjene v vojašnice. Zdaj pa delajo ravno narobe in kadar bo "sodnji dan", jih bomo videli na levi namesto na desni. Socialisti pa bodo na desni, ker so proti ubijanju, izkoriščanju, goljufijam in ropanju. — John Matekovich.

NAŠI SHODI

Chicago. — V ponedeljek 17. februarja se vrši shod v Peoples Church, 941 Lawrence Ave. Prične se ob 8. zvečer. Predmet, "Protesting the Tydings - McCormack — 'Incitement to Disaffection' Bill". Eden izmed govornikov bo kongresnik Maury Maverick iz Texasa. V imenu soc. stranke bo govoril bodisi Maynard Krueger ali pa Albert Goldman.

V sredo 19. feb. bo govoril Norman Thomas v dvorani na 1001 No. Dearborn St. Shod se prične ob 8:30 zvečer. Predmet Thomasove govora je, "The Price of World Peace". Vstopnina na shod 30c. Shod se vrši pod pokroviteljstvom Industrial Girls of Y. W. C. A.

V nedeljo 1. marca bo v Ashland avditoriju shod čikaške Labor stranke. Predmet — "pri zadevanja in potrebe za združanje delavstva na političnem polju." Glavni govornik bo Francis Gorman, eden voditeljev delavstva v tekstilni industriji. Ta shod se prične ob 8. zvečer.

Okrajna organizacija soc. stranke čikaškega okraja sodeluje v aranžiranju in agitaciji za vsa ta zborovanja.

Arthur G. McDowell, tajnik.

Maškarada "Delavca"

Cleveland, O. — Pevski zbor "Delavec" bo imel maškaradno veselico v soboto 22. feb. Vršila se bo v Slovenski delavski dvorani v Newburghu na Prince Ave. Prijatelji in prijateljice tega pevskega zbora, ako le mogoče, pridite maskirani, da bo več veselja. Maske, ki bodo proglase za prvenstvene, dobe nagrade.

Poleg prijateljev zbora je naravno, da vabimo tudi članstvo naših klubov iz St. Clairja in iz Collinwooda in somišljeniki sploh.

Na svidenje v soboto 22. feb. — Jos. Lever.

Konferenca v prid političnih kaznjencev v Jugoslaviji

Pod pokroviteljstvom takozvanega patronatskega odbora, s sedežem v Pittsburghu, Pa., ki ga vodijo komunisti, se bo v Clevelandu vršila dne 23. feb. konferenca v prid osvoboditve političnih jetnikov v Jugoslaviji, na katero so povabljeni vse jugoslovanske organizacije v Ohio. Apel za ležbo so podpisali Vatro Grill, Louis Zorko, P. Margetic, Msgr. M. G. Domladovac, Frank Schneller, Janko Kovac in M. S. Djakovich.

V proglasu apelirajo, da naj da vsaka organizacija 50c na delegata za kritje stroškov.

Proglas za sklicanje je bil priobčen v Radniku z dne 17. jan., nam je bil poslan 31. jan.

V nedeljo 16. februarja bo v Sheboyganu nekaj izrednega. -- Drama "Rdeče rože"

Sheboygan, Wis. — Slovenci in Hrvati v Sheboyganu, v nedeljo 16. februarja imamo izredno priliko, videti slovito Moškirovo socialno dramo "Rdeče rože". Vpizori jo pod pokroviteljstvom kluba št. 235 JSZ dramski odsek kluba št. 1 iz Chicagoa. Igra ima štiri dejanja. V njih se odigravajo skoz in skoz napeti prizori iz bojev delavcev za svoje pravice, iz življenja in bednih delavskih družin in iz šikan pohotnega delodajalca. Dalje so v igri predstavljeni razni karakterji, ki se jih poslužujejo izkoriščevalci v borbi proti delavcem: špijoni, ovaduh, hujskači in agenti provokatorji. Videli boste umiranje jetične žene... predstavljen vam bo konec prevaranega dekleta, in odgon delavskega agitatorja v ječo, katerega so po krivem obtožili umora.

To je socialna drama v popolnem pomenu te besede. Pridite v nedeljo 16. februarja v dvorano vsi in privedite s sabo tudi svoje odraščene otroke. Ne boste se kesali. Predstava bo v Hrvatskem domu na So. 8th St. in Broadway Ave. Prične se ob 2:30 popoldne.

Vstopnice v predprodaji so po 35c in pri blagajni 40c. Dobite jih pri podpisaneju, v Hrvatskem narodnem domu, pri Frank Suši in John Plešetzu. Za otroke do 14. leta je vstopnina 10c. Priporočam, da si vstopnice nabavite v predprodaji, kajti družina si na ta način prihrani nekaj nikljev, ki vedno prav pridejo.

Po igri bo ples in prosta zabava dokler se vam bo ljubilo. Klub št. 235 je v svrhu vabila razposlal po nasebini Slovencev in Hrvatov direktno iz Chicago to številko Proletarca vsem, od katerih je imel naslove. Ako ga kdo ni prejel, nam naj oprost, kajti poslali ga bi prav vsem, če bi imeli tudi vse naslove.

Pridite na predstavo vseeno in ko bo končana, boste rekli, "Ako bi jo jutri ponovili, bi jo šel spet gledat." Torej na svidenje v nedeljo ob 2:30 pop. v Hrvatskem narodnem domu.

Charles Chuck, tajnik kluba št. 235 JSZ.

Charles Chuck,

tajnik kluba št. 235 JSZ.

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

(Nadaljevanje.)

Ni bila doktorjeva navada, da bi bil pustil druge govoriti zase. — Takoj odgovoriti ni mogel, ker se je moral najprej otrsteti more, ki ga je hudo težila. Le predobro je poznal ime polkovnika von Hahna. Če bi bil tudi baron vedel kaj več o prejšnjem življenju svojega ravnatelja, bi ne bil tako nepreviden, da bi ga poniževal tik pred njegovim odhodom na dopust v Berlin. Kje naj strese jezo iz sebe, če ne med somišljeniki pajdaši v skruti zadnji sobi tiste Kraakejeve krčme? Tam mu bo kmalu prišlo na uho, kdo je bil zakrivil nenadno Mangienovo izpreobrnjenje v dobrotnost in sramotni prizor. Doktor je v duhu gledal glave za mizo — rumeno okajene zobe roparskih zveri nad mizo, polito z vinom.

Ko se je nazadnje otresele tega privida, je s kretljivo ustavil baronovo govorjenje ter pozorno proučeval poteze v Sopjinem obrazu, preden je oklevajoč začel govoriti.

"Ostanimo kar pri avtomobilski vožnji skozi petersburška predmestja, na kar vas je pravkar opozoril vaš gospod soprog! Takrat so prenočevali ljudje pod mostovi in pod klopi, stanovali so natrpani kakor živina v umazanih, zasteničenih luknjah, dober strešljaj v stran, na širokih cestah mestnega središča pa se živ krst še spomnil ni otrok, ki so ginitli od revščine."

"Je zdaj kaj drugače?" — je vzkliknila Sonja z bliskajočimi očmi.

"Tega ne vem, a komaj da bi verjel. Ze ti soč in tisoč let se ustanavljajo države, zmerom je bil cilj splošni blagor, in zmerom je bil uspeh blagor neznatne manjšine. — Teško da bi v desetih letih dosegli več, kakor so mogla doseči doslej cesarstva in republike v svojem sto in stoletnem obstoju. Tisti, ki so zadovoljni, branijo svojo državo, državo, ki jim nudi kolikor toliko prijetno eksistenco, na škodo nezadovoljnejšev."

"Če bi danes prišli v Rusijo —" je hotela prekiniti baronica. — "bi moral na vesala ali v Sibirijo, natanko kakor leta 1905!" — je nestrpnost dejal Landau. "Saj ne gre zame ne za Rusijo. Po mojem je bolje, da pustimo Rusijo sploh pri miru. Čemu bi hodili tako daleč, ko imamo tudi doma dovolj primerov!"

Nasmehnil se je s svojim nenavadnim, bolestno-grenkim nasmehom ter izkopal iz svoje prepolne, prastare listnice izrezek iz časnika:

"Poglejte" — se je sklonil prijazno k Sonji — "to je zadnja uradna nemška statistika: zadnje leto je spalo pri nas v Nemčiji, ne morda v Romuniji ali kje drugje na Balkanu, več kot 150,000 otrok pod 14. letom s tuji mi, ne k družini spadajočimi ljudmi na enem ležišču. Prepuščam mirno vaši domišljiji, baronica, da si orišete posledice. Za otroke, ki tako doraščajo, veljajo isti zakoni kakor zame in za vas in barona. Če bi bili zdaj le v Berlinu, bi videli, kako dero ljudje iz gledališč, kako blešče svetilke nočnih lokalov, povsod bi videli zadovoljne, lepo oblečene, site ljudi. In vendar ni skrivnosti, listi pišejo o tem, da mora 150,000 otrok pravno in telesno propadati. Tu, v tem časniku, ki leži pred vami, sem bral na potovanju poročilo o neki slavnosti, opisane so dragocene toalete — na drugi strani pa — obrnite, baronica — cela vrsta samomorov zaradi pomanjkanja. Preko tega gremo mirno, ker tu niso kakor v Rusiji prevrgli plasti —"

Sam se je prekinil sredi začetege stavka, se s svojimi jeklenimi klaftrskimi koraki prestopil nekajkrat gor in dol po sobi ter nenedoma obstal pred Sonjo:

"Bil sem deset let asistent na ženski kliniki, kjer rode in umirajo podnevi in ponoči. Mogoče se še spominjate večanja svojih otrok, baronica? Dojenčki ne prosijo, oni ukazujejo in zahtevajo, ti neznačni črvički, njih obrazki pordeče in pomodre od togote, če morajo čakati. Lačni so — zahtevajo torej jesti! Verjemite mi, ni je revolucionarne pesmi, da bi bila tako polna elementarne upora kakor ta prvi protest ničesar sluteče kreature. Nikdar ne pozabim teh čistih krivok k-

kor fanfare, jeznega, nestrpnega očitanja — in nikdar ne pozabim plahega, boječega pogleda istih otrok, potuhnjene lakomnosti, s katero so hlastnili po ponujeni potici, ko so leto, dve pozneje prišli obiskati mater, ki je bila kajpada spet rodila. Kdo bi si mogel predstavljati, kaj se dogaja v drobcih možganih, ki se v tako kratkem času nauče razumeti nerazumljive stvari, zatirati najmočnejši prirojeni nagon? — Česa vsega nismo dolžni oproščati ljudem, ki so bili kot otroci že tako na korenini načeti, zlomljeni?"

Sonjo je ta strastni izbruh presenetil, zatekla se je s pogledom k svojemu možu po navet. Kaj naj odgovori temu človeku, ki si je segal v lase, se z obema rokama oklepal čela in se ob lastnih besedah skorajda zjokal?

Toda Mangien ji ni priskočil na pomoč. V njen Landauovih izbruhih, je bil ves zatopljen v opazovanje svoje žene. Ne čisto brez škodoželjnosti je videl, da v prepiru z zamenjanimi vlogami ni kos doktorju. Zdaj bo morala seči po argumentih, ki jih svoj čas sama ni priznavala. Misli je na prvi zakonski prepir neke v vzhodnoazijskem pristanišču, pri nakladanju premoga. Tedaj se je polna upornosti še zavzela za polnoge ljudi-živičeta nasproti bogatemu podjetju, ki jim je plačevalo po belicah, da so ure in ure nosili težke košare na parnik.

Kakor da so leta obstala, je zardela gospa Sonja ko mlado dekle ob pogledu svojega moža, povsila je glavo in se od časa do časa ozrla kvišku v doktorja, ki je še vedno vznemirjen tekal sem ter tja mimo nje.

"Imeli smo tudi nekaj bolniških sob prvega razreda, za profesorjeve privatne pacijente. — Nenavadno nasprotje, če si po obišku prenatrpanih bolniških sob stopil v katera od teh zimskih vrtov, polnih košar s cvetjem, kristalnih steklenic in srebrnih pušic. Navadno smo sprejemali porodnice, če je bilo treba z njimi kar naravnost v porodno dvorano, pogosto je bilo tudi že prepozno, in otrok je prišel na svet spodaj pri vratarju ali v kakšni bližnji veži. — V prvem razredu pa so sedele dame pogosto po tri tedne ob prazni zibelki, samo da so imele pri roki profesorja, ko je prišla njih ura!"

Spet je nenadno sunkoma obstal pred Sonjo ter se nagnil k nji: "Da, če bi bilo mogoče prepričati bogato damo, ki je bila rodila v narkozi, da je rodila dvojčke — bog mi je priča, da ne bi bil nikoli oklevač, tvegati bi bil ter ji podtaknil še drugega otroka. Ni hče ne bi bil oškodovan. Kakor bi mignil, bi se našla druga zibelka in še nekaj kilometrov svilenih povojev in čepic in plenice. Tako pa je moralo isto dete, povito v razcapane rute, že peti dan domov v kuhinjo, ki je bila spalnica obenem. Vidite, milostna gospa, za to gre! Ne zamenjava, ne maščevanje, ne one mi, ki je imel poprej preveč — premalo, ali narobe, ko bi bilo vendar za vse dovolj, če bi le —"

"Če bi bili le vsi ljudje angeli!" je dopolnil baron s svojim glasnim deškim smehom ter stopil k svoji ženi. Dovolj mu je bilo tega brezplodnega pogovarjanja, na skrivaj se je dotaknil Sonjinega ramena, češ, naj nikar ne neti dalje prepira z ugovarjanjem.

Toda doktor je hodil sem ter tja in se obrnil k njemu:

"Zakaj ponavljate ta stari izgovor? Potem moram ponoviti tudi jaz: so bili ljudje pred desetimi leti angeli? Recite jim danes, da je sramota, jemati siromašnim ljudem hrano ter jo prodajati! Kdo si bo dal dandanašnji prepovedovati, češ, da si ne sme za svoj pristni denar privoščiti pogač in smetane, kolikor mu drago — vseeno, ali ostane dovolj mleka in belega kruha za vse nemške dojenčke in bolnike ali ne? Kar je bilo mogoče, ko nam je primanjkovalo, naj bi bilo nemogoče samo zato, ker pomanjkanja ni več? Kar postrezite mi s psovko kakor grabež ali skrivac — ni mi treba angelov, že samo zasmehovano bogastvo vojne dobe zadostuje! A kdo vpraša danes ta dan po tem, kdo skriva svoje preobilje, ker ga plačujejo nemški starši in otroci s silnim pomanjkanjem?"

(Dalje prihodnjič.)

VAJE ZA NAPADANJE V MRAZU

Na vrhni sliki je poročnik, ki zapenja vojaškemu letalcu suknjo, predno stopi v letalo, da se spusti s pilotom v zrak za dozdevno obiskovanje New Yorka s krogljami iz streljnice. Na spodnji sliki je isti vojak pri operiranju svojega orožja. Ta vaja z vojaškimi letali se je vršila v zadnjem silovitem mrazu, da ugotove, če bi taka zima mogla napad na mesto, ali pa obrambo zanj v čem ovirati.

Izčrpek seje zapisnika odbora JSZ dne 3. januarja 1936

Seje odbor JSZ v petek 3. januarja so se udeležili: od eksekutive, Filip Godina, Peter Kokotovič, Fred A. Vider in Frank Zaitz.

Navzoči od nadzornega odbora JSZ: Anton Garden in Frank Udovitch. Odsoten S. Chavich.

Od nadzornega odbora slov. sekcije navzoča Angela Zaitz. Odsotna Alice Artach in John Hujan. Od prosvetnega odbora prisotna Ivan Molek in John Rak. Poleg teh je udeleženec seje tajnik JSZ Chas. Pogorelec.

Za predsednika seje izvoljen Filip Godina.

Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Dopisi. — Tajnik Pogorelec prečita razna pisma, povčini nanašajoča se na resolucijo eksekutive JSZ, ki jo je razposlala v protest proti razjedajočemu frakcijskemu sporu v soc. stranki. (Imena vseh, ki so odgovorili, in listov, ki so resolucijo priobčili, so bila priobčena v Proletarcu z dne 8. januarja 1936.)

Poročilo tajnika.

Ze na zadnji seji sem omenil, da pričakujem, da bo december izredno dober mesec glede članstva naše Zveze, nisem se motil, kajti v tem mesecu so klubi naročili znamk za 1044 članov. Ker pa so bili drugi meseci v teku leta slabšeji kar se tiče naročanja znamk, bo število našega članstva v l.

IZJAVA EKSEKUTIVE J. S. Z.

Eksekutiva JSZ je sprejela v petek 7. februarja 1936 sledečo izjavo:

"V proglasu odborov JSZ, ki smo ga z ozirom na notranje spore v am. soc. stranki sprejeli na svoji seji dne 23. dec. 1935, ga razposlali članom eksekutive soc. stranke ter njenemu časopisu, in ga zaeno priobčili v Proletarcu, smo poudarili svoje nesoglasje s sporom, ki razpisava agitacijske sile socialistične stranke.

Ker skušajo pristaši ene ali druge stranke zanesti frakcijski boj tudi v naše klube, svetujemo članstvu in klubom kot celotam, da se ne spuščajo v zvezo ne z eno ne z drugo strujo. Na prihodnjem zboru JSZ pa bo prilika, da po temeljiti razpravi definiramo za JSZ z ozirom na sporna vprašanja v soc. stranki popolnoma določeno stališče.

Delokrog naših klubov je dovolj velik in naše naloge so zadosti obsežne, da se vsaj za sedaj poseganju v frakcijski boj bodisi s to ali ono strujo čisto lahko in v korist naše zveze ognemo.

Urednik Proletarca naj poroča o odnošajih in razvoju v stranki, kolikor je to v informiranje članov potrebno. Odkloni pa naj dopise ali članke, v katerih se neti frakcijske strasti.

Uverjeni smo, da se bo socialistično gibanje v tej deželi v eni ali drugi obliki ojačalo čim čim izmota iz sedanjih razprtij.

Mi delujemo v tem smislu. Dokaz temu je, da so naši klubi proporcno znatno jačji kakor stranka kot taka povsod, kjer se funkcionarji angleških klubov in njih člani rajše ukvarjajo s teorijami in vseobsegajočimi proglašji kakor pa s stvarnim in praktičnim delom.

Naprej z agitacijo za naše klube, JSZ in Prosvetno matico! ODBOR JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NEPRILIKE FRANCIJE IN ANGLIJE Z LJUDSTVI V NJUNIH KOLONIJAH

(Nadaljevanje s 1. strani.)

dica je mnogo ubitih in ranjenih. Francija Sirije ni pripravljena dati iz rok. Izgrede v Damasku in drugih krajih Sirije je zatrla, Musolinijeva propaganda pa vprašuje: "Čemu počnete to, kar meni ovirate? Mar je Italija s svojo staro kulturo manj vredna za civilizacijska podvzeta v Afriki, ali v Aziji, kakor pa Anglija in Francija?"

Pariz in London sta v odgovarjanju, ali pa v molčanju na taka vprašanja vedno v zadregi, italijanske radio postaje pa brne v pojasnjevanju, kako človekoljuben je fašistični Rim in kako hinavski je London, pa tudi Pariz.

Anglija noče, da se Italija ojača z Etiopijo. A prav tako neljubo bi ji bilo, če Haile Selassie Musolinijevo armado porazi in jo spodi iz dežele, kajti to bi bilo olje na ogenj nacionalističnim domačinom v angleških kolonijah. Anglija pa si želi predvsem mir, kajti posestev za izkoriščanje ima več kot zadosti. Enako Francija.

Iz tega razloga sta Hoare za Anglijo in Laval za Francijo sklenila znani famozni pakt za podelitev dveh tretjin Etiopije blaznemu il duceju. Razumela sta to tako: Boljše je dati Italiji Etiopijo in jo obdržati v njenem prijateljstvu, kakor pa pomagati Etiopiji in s tem riskirati svoje kolonije. Kupčija je bila presramotna in Hoare je bil vržen iz angleškega kabineta. Laval se je obdržal še nekaj časa, a končno je padel tudi on. Stara igra kapitalističnega imperializma pa se nadaljuje. Italijo je treba nekako zadovoljiti, pravijo imperialisti v Angliji in Franciji. Ravno tako Nemčijo, ki zahteva povratek kolonij. "Mandat" nad njimi imata večinoma Anglija in Francija, ki ga ne dasta iz rok. Toda velike kolonije imajo tudi Portugalska, Belgija in Nizozemska. Čemu jim naj bodo, je nedavno vpraševal v angleški zbornici David Lloyd George. Dajte jih Nemčiji, ki jih potrebuje in zahteva, in dajte jih Italiji — ako hočete mir v Evropi!

V malih deželah je spet završalo in imperialisti so se potuhnili. Toda njihova igra ne prestane, dokler ne bo vržen sedanji sistem in ga nadomesti socialistični.

cija, Devere Allen, člana stranke eksekutive iz Connecticuta in več drugih. Nekateri z našimi argumenti popolnoma soglašajo, toda tudi drugi, ki so odgovorili, jim ne oporekajo.

Referendum za določitev bodočega zbora JSZ je bil razpisan in glasovnice poslane vsem klubom in posameznim članom (at large).

Prosvetna matica.

Kakor v ostalem, boste tudi o tej ustanovi dobili podrobno poročilo na prihodnji seji. Posebnih aktivnosti v tem oddelku, razen razposiljanje literature prošli mesec ni bilo. Igre so bile poslane "Zarji" v Clevelandu, in pa mrs. Angeli Pregel, Gilbert, Minn., kateri smo računali odškodnino za izposojene igre. Iz starega kraja smo naročili par operet in igre, ki so izšle zadnje čase.

John Rak dodatno poroča, da je bila literatura poslana društvom kot običajno v toliko izvodih, kolikor smo v danih finančnih okoliščinah največje zmogli. Dalje je poročano, da je s. Berlis, pevovodja detroitskega pevskega zbora "Svoboda", priredil Seliškarjevo dramo "Kamnom" v glasbeni obliki.

Literatura.

Poročila o agitaciji za Proletarca, Koledar itd., so bila sprejeta na znanje. Diskuzije pod to točko so se udeležili Ch.

CLOTHCRAFT Union Made

OBLEKE SUKNJE POVRŠNIKI

IZ CISTE VOLNE 16.00

Obleke po meri \$21 in več; hlače po meri od \$3.95

Mocnik Clothing, Inc. 6421 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

V Slovenskem narodnem domu SE PRIPOROČAMO

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384

Pristna in okusna domača jedila Cene zmerno. Postrežba točna.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

Ameriški družinski koledar

Letnik 1936

je po obsegu največji izmed vseh jugoslovanskih koledarjev, ki izhajajo v tej deželi, in edini, ki je vezan v platno. Ima 224 strani. Stane 75c. Uporabljajoč njegovo velikost, je to najcenejši jugoslovanski koledar.

Vsebuje 11 povestnih del, šest razprav in člankov, deset potpisnih in drugih opisov, razne podatke, statistični pregled jugoslovanskih podpornih organizacij, seznam jugoslovanskih konvencij v preteklem letu, seznam slovenskih časopisov in razno drugo gradivo. Ilustriran je z okrog sto slikami.

Naročite si ga, če ga še nimate. Priporočite ga znancem. Tudi vaši sorodniki in stariji kraji ga bodo veselili, če jim ga pošljete. Za inozemstvo stane \$1.00.

OB LINCOLNOVEM ROJSTNEM DNEVU

Abraham Lincoln, šestnajsti, predsednik Združenih držav, ostaja še danes eden onih redkih velmož v modernem svetu, ki vzbujajo neizčrpljivo zanimanje. Med tujerodci je on brezdvomno najbolj počaščena osebnost v ameriški zgodovini. Lincolnova velika popularnost med priseljenci se je začela že v njegovem življenju. Mnogo odličnih tujerodcev je imel za svoje sodelovalce in navdušene pristaše.

Romantični življenjepis Lincoln je bil že neštokrat povedan. Rodil se je 12. februarja 1809 v leseni koči v Kentuckiju. Oče je bil nepismen farmar in ono malo šolanja, kar ga je imel Lincoln v mladosti, je bilo od matere. Ostal je na farmi do 21. leta. Potem je šel sam v svet, mlad orjak, skoraj šest čevljev štiri palce visok, in začel svojo karijero kot poljedelski delavec in tesar.

Potem je poskusil svojo srečo kot trgovski pomočnik in poštar. Nato se je odločil za študiranje prava. Pridno se je učil zagovornišstva in postal mojster angleškega stila. Kmalu je zaslovel kot izborni govornik.

Izmed vseh javnih vprašanj one dobe ga je suženjstvo najbolj zanimalo. Zlo suženjstva je bilo zasajeno v rani kolonialni dobi. Tekom dveh stoletij se je suženjstvo razširilo širom dežele, ali korenine njegove so bile na jugu. Tam je suženjstvo postalo "institucija", ki so jo zagovorniki navdušeno branili kot podlago gospodarske signosti.

Ustvaritelji ameriške Konstitucije so se nevarnemu vprašanju suženjstva izognili. Prepovedali so le nadaljno uvažanje sužnje, misleč, da bo to zlo sčasoma umrlo naravne smrti. Jug pa je postal dežela bomba in suženjstvo se je še bolj ukoreninilo.

Lincoln je takoj stopil na stran abolicionistov (onih, ki so zagovarjali odpravo suženjstva) in postal je njihov glavni predstavnik. Ravno to vprašanje ga je dovedlo do kandidature za predsedništvo in do njegove izvolitve za predsednika 1. 1860.

Jug te izvolitve ni hotel priznati in je izstopil iz Unije. Šestorica južnih držav je tvorila "Konfederacijo" in izvolila Jeffersona Davisa svojim predsednikom. Izbruhnila je državljanska vojna, ki je trajala štiri leta in končala s porazom Konfederacije. L. 1863 je Lin-

coln izdal epohalno "proklamacijo emancipacije", ki je osvobodila vse sužnje. L. 1864 je bil zopet nominiran in izvoljen vnovič. Dne 4. marca 1865 je imel svoj drugi inavguralni govor, vzvišen v mislih in stilu. Ali že naslednji dan 14. aprila ga je zadela krogla morila in umrl je drugi dan. Njegova smrt ni le vžalostila Američane, marveč ves svet. Dva izmed

je sodeloval z Lincolnom, je bil učeni dr. Lieber, katerega se smatra za avtorja slovitiga "General Order No. 100."

Vloga oklopnjake švedskega nženirja Ericssona, "Monitor", je znana vsem, ki so kaj šitali o državljski vojni. Morda manj znana je intervencija Rusije. Rusko brodogradništvo je namreč pod poveljstvom admirala Popova in Le-

ABRAHAM LINCOLN

največjih liberalnih beguncem one dobe, Lajoš Kossuth in Giuseppe Mazzini, sta napisala navdušene pohvale Lincolnu v spomin.

Predno je postal predsednik, kakor tudi za časa predsedovanja, je Lincoln vzdrževal najbolj prijateljske zveze s tujerodci. "Jaz bi bil jako nedosleden, ako bi zagovarjal kak načrt, da se prikratijo človeške pravice, pa naj bo kdo rojen v inozemstvu in govori drug jezik", je pisal nemškemu uredniku Dr. Canisiusu. Slavni Carl Schurz in drugi Nemci, ki so pribežali v Ameriko po revoluciji 1. 1848, so bili Lincolnovi navdušeni pristaši. "Nikdo ni bližji mojemu srcu kot Vi," je pisal Carl Schurzu.

Eden izmed tujerodcev, ki

sevskega priplulo v San Francisco, oziroma v New York, da prepreči morebitni napad Anglije in Francije.

Skozi ves čas civilne vojne je imel Lincoln med tujerodci veliko zaslombo. V njegovi armadi so bili vojaki vseh mogočih narodnosti. — FLIS.

Na obisku v Bon Airu

Johnstown, Pa. — Zimo imamo, ko to pišem, že precej časa zelo ostro. Ljudje se drže na toplem in le-tisti, ki morajo z doma, se spuščajo v mrz. Ko je padal toplomer nižje in nižje, so postale ulice prazne kot da je prebivalstvo izumrlo.

Vsled dolgočasia sem pograbil torbo in zložil vanjo nekaj knjig Cankarjeve družbe. Družinske koledarje in imenik naročnikov Proletarca ter jo mahnil po strmi cesti v Bon Air, da obiščem prijatelje in znance. Najprvo sem se oglasil pri Groznikovi. "Čas je že, da si prišel," je rekel Nace. "No, pa saj vem, kaj te je prineslo. Tu so trije dolarji za obnovitev naročnine."

V hišo pride Joe Widmar. "Halo! Tudi jaz se bom naročil. Zapiši me za eno leto." Po daljšem družabnem pogovoru sem odšel k Frank Turšiču. Tudi njegov dom slovi za hišo prijaznih ljudi. Dejal je, da bi naročnine na Proletarca in na Prosveto naenkrat ne zmoget — torej za sedaj Prosveto, ob prvi priliki pa Proletarca. Vzel pa je knjige Cankarjeve družbe. Ker je bila že noč in zunaj huda zima, sem prenočil pri njih.

Obiskal sem tudi starega znanca, pravo kraško korenino, Antona Pershina ki ne bo lahom nikdar odpustil, ker so zasedli njegovo rodno grudo.

Naslednji dan sem se udeležil seje Slovenskega lovskega kluba, o katerem je bilo pred leti v Proletarcu dokaj pogosto poročano. Tu sem moral pojasniti tudi svojo lovsko srečo v sezoni: Razume se, da je treba v takih storišjih vedno kaj dati, da se povečiča čast lovcu, pa čeprav niso dodatki nič v sorodu z resnico. Tudi tu sem dobil dva naročnika na Proletarca, namreč Antona Sketela in Antona Pershina.

Tako je Proletarec v tej naselbini spet na boljši za nekaj

naročnikov, čeprav so nekateri označevali, da je Bon Air za delavsko časopisje izgubljen. Nasprotno, ravno v tej naselbini je po večini zavedno ljudstvo, čeprav so si franciskani napravili malo molinico, ki pa nam ne dela posebnih preglavic.

V soboto 1. feb. je ondotno društvo št. 254 SNPJ slavilo 20 letnico obstanka. Vsled snega udeležba ni bila velika, toda med temi, ki so prišli, je zavladovala prav prijetno razpoloženje.

Govorniki so orisali delo društva v tej dobi, zlasti dobro izvedena pa je bila agitacija za mlade člane, ki sta jo prednašala Jos. Culkar in Fr. Jakobe, člana angleško poslujočega društva Friendly City. Vsekakor je bila ta prireditev zelo dobro usmerjena. Hvala za prijaznost in gostoljubnost vsem ondotnim ljudem!

Naš socialistični klub ima svoje seje vsako tretjo nedeljo v mesecu v dvorani druš. Sv. Alojzija v Conemaughu. Mnogi so se namreč izrazili, da bi pristopili, če se bi seje spet vršile v omenjenem kraju. Zdad jim je ustenjeno in upam, da se klubu res pridružio ter sodelujejo v njegovem delu. Vsak delavec bi moral smatrati za eno izmed svojih dolžnosti jačati delavsko organizacijo, kajti edino v socializmu je rešitev človeške družbe. Vse druge stranke so le krparija in pa pesek v oči. — A. V.

"DVA POTEPUHA" IZ WAUKEGANA PRIDETA 8. MARCA V CHICAGO

Chicago. — Martin Judnich je nam sporočil, da se je dramski odsek Slovenskega narodnega doma v Waukeganu odzval našemu vabilu in pride v nedeljo 8. marca v Chicago, da vprizori na prireditvi kluba št. 1 v korist Proletarca burko "Dva potepuha". V nji je 16 igralcev in igrači. Prihodnjo nedeljo jo isti ansambel prvič vprizori v SND v Waukeganu. Več o tej igri in o sporedu naše prireditve dne 8. marca bo v prihodnji številki Proletarca.

Dramski odsek kluba št. 1.

Poverjenci "Narodnega Adresarja"

New York. — "Narodni Adresar", podvzetje g. Ivana Mladineo v New Yorku, sporoča, da je odziv s strani poedincev, ki jim je bilo ponujeno poverništvo tega podvzetja v raznih kolonijah, izredno dober. Pričakuje se, da bo organizacija poverjencev v kratkem dovršena, in tedaj stopi na delo z nabiranjem podatkov, ki bodo zabeleženi v Adresarju.

Cilj "Narodnega Adresarja" je, da se v eni knjigi priobči popis vseh naših organizacij in ustanov, kakor tudi imenik in adresar naših trgovcev, obrtnikov in profesionalcev v Severni Ameriki in v poedinih naših naselbinah.

To hvalevredno, potrebno in podporno vredno podjetje so odobrile in ga priporočajo vse naše glavne centralne organizacije in veliko število naših časopisov. Splošno mnenje je, da je vendarle potrebno, da vemo kje in kaj imamo in da to zabeležimo v enem prirobnem zvezku.

Priporoča se onim, ki še niso odgovorili na pisma, naj to storijo čim prej, tako da se more pristopiti k delu brez nadaljne

zamude. Na ta način bodo v tem važnem podjetju vse naše kolonije zastopane z lokalnimi poverjenci in sodelovalci.

Ker imamo veliko število naselbin, v katerih ni nikakega našega društva, se zavajni poedinici posebno naprošajo, da se obrnejo na "Narodni Adresar" 156 Fifth Ave., New York.

N. Y. Edino na ta način bo mogoče, da bodo navedene v Adresarju tudi take naselbine.

Sheboygan v Wisconsinu in delavsko gibanje

Mesto Sheboygan v Wisconsinu ima nekaj nad 40.000 prebivalcev. Osem narodnosti je zastopanih med njimi, med katerimi so Slovenci dokaj jaka skupina.

V mestnem svetu so zastopani vsaka warda z dvema koncilmanima. Ali je med njimi kaj razlik? So, kdor jih hoče videti in priznati. Imamo tri socialistične aldermane in tri progresivne. Ostali so republikanci in demokrati, nekateri pa le "nestrankarji" a prav tako zastopniki kapitala.

Po domače, to so taki ljudje, kakršni se dopadejo milwaukee "Obzoru", torej Schneiderjevega tipa. Prvi so v veliki manjšini, a po robu se jim te dobro in nemalokrat tudi uspešno postavijo, posebno kadar je potrebna za sprejem kakor ordinance dvotretjinska večina, kar se je v prošlem letu večkrat prigodilo.

Lahko bi imeli že mestno elektrarno, pa so jo nam nazadnji odbili, ker so na referendumu pridobili večino, da je glasovala zoper sebe.

Sosedno mesto Manitowoc ima svojo elektrarno in tam plačajo za 25 kilowat ur 87c, v Sheboyganu pa plačamo za ravno toliko \$2.42.

Nasprotniki že zdaj pridno agitirajo proti tej stvari. Načeljuje jim tukajšnji dnevnik Sheboygan Press. Njihov argument je, da utilities družbe plačujejo visoke davke, s katerimi "pomaga" malim davkoplačevalcem. Kakšna ironija! Če bi govorili po pravici, bi priznali, da morajo prebivalci mesta skrbeti za profit in za davke kompanij, poleg pa plačati tudi svoje direktne davke. Bogate družbe seveda nikoli javno ne priznajo, da plačujejo davke z našim denarjem. Mi bi lahko plačevali dvojni davek, če nam znižajo ceno za elektriko na stopnjo za kakršno bi jo produciralo mesto, ako postane ta naprava njegova last.

Predsednik elektrarniške družbe ima 55 tisočakov letne plače, poleg njega pa je mnogo drugih uradnikov, ki prejema vsaki več tisoč na leto. Za navadne delavce pa zadostuje 35c na uro. Mesto ima svoj vodovod, ki ga vsako leto izboljšujejo, pa je še vseeno dobiček. Za uporabo vode plačujemo približno \$1 na teden. Uporabljamo jo tudi za škropljenje vrtov, ker je poceni. Najvišje plačan uradnik v tem podvzetju ima \$200 mesečno, najnižja plača pa je 65c na uro.

Znamo mi je mesto, v katerem morajo posestniki plačevati od hiše \$4 do \$6 na mesec za vodo. Vodovod je seveda posest privatne družbe. Vrtove jim v poletju uniči suša, ker je voda predraga, da jo bi uporabljali za zalivanje.

Naša krivica je, da žive nekateri v udobju, ker imajo milijonarske dohodke, večina pa v bajtah, ker je odvisna od služka, kateri je navadno niz-

zek — in milijoni le od relifne pomoči.

Delavci, glasujte na volilne dneve v svojih občinah za delavske kandidate, ki imajo skupen program za skupne ljudske koristi. Dokler bo ljudstvo pošiljalo v urade samo politike, ki so služabniki kapitalizma, bodo skrbeli edino za koristi kapitalistov in jim prodali v njihovo korist celo tiste naprave, ki so zdaj občinska posest, pa ne zato, da bi drugi za nas davke plačevali.

Ko agitiram v volilnih kampanjah za naše ljudi, mi vsa- kdo obljubi, da bo glasoval zanje — češ, saj zmerom volimo samo za socialistične kandidate. Ampak na volilne dneve uvidimo, da večina kar naprej glasuje sebi v škodo.

Tudi cerkev se uporablja v protidelavske namene. Pripetli se mi je slučaj, ki ni osamljen. "Glasujte za tega in tega," sem urgiral neko žensko. "Bo dober alderman in za nas bo delal."

Gledala me je začudeno in rekla: "Kaj, ta nam bi še cerkev podrl!"

Ni pomislila, da nam podirajo naše domove, da farmarji izgubljajo kmetije, da so milijonom delavcev podrli vse prihranke in nešteti so vsled tega brez sredstev na starost.

Opazovalec.

Prosvetna matica

W. Alliquippa, Pa. — Društvo 122 SNPJ in samostojno društvo Sokol ostaneta v Prosvetni matici. Prvo po plačevanju mesečno \$1 in drugo 50c. Obe društvi sta prejela vsako po en zavoj knjig za razdelitev med člane, ki radi čitajo napredno literaturo. V imenu obeh se Prosvetni matici zahvalim za poslano čtivo. — Geo. Smrekar.

NIKAR BITI SUŽNJI NEPREBAVNOSTI Trinerjevo Grenko Vino vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leto dni sem trpel zaradi neprebnosti — kar koli sem povžil je ustvarilo plin v mojem želodcu. Pred tremi tedni sem opazil vaš oglas, kupil steklenico in od prve čajne žličke, ki sem ga povžil je moja želodčna sitnost prešla. Bilo je kot oprostitve kaznjence. Moja čreva sedaj delujejo redno kot ura in sedaj jem a slastjo. Vaš zvesti, Wallace A. Combs."

Ako trpite vsled neprebnosti, slabega apetita, zaprtice, plinov, glavobola, nervoznosti, nemirne spanja, prevelike utrujenosti, kupite si Trinerjevo grenko vino: jemljite ga redno po eno čajno žličko pred obedom. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chicago

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO. FRANK GRILL, predsednik 1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL. PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO Telefon: CANAL 7172-7173

IZ KANADE

Toronto, Ontario, Canada. — V tej naselbini sem razpečal 18 družinskih koledarjev med naše rojake. Koledar za l. 1936 je dobil precejšen odmev med našimi rojaki v Toronto, in čitate. Ili so zadovoljni z njim, posebno se zato, ker radi čitajo nekaj o Kanadi. Tudi ostali rojaki, raztreseni po tej ogromni deželi, se zanimajo za ta koledar, ker dobil sem več odgovorov od njih, da so ga naročili in jim ugaia.

Upam, da bo vsako leto dobil večji uspeh. Kajti za drugo leto bom opisal v koledarju severni Ontario in njegove rudnike, ker tu je zaposlenih polovico naših rojakov.

Zima je v Kanadi zelo ostra zadnje čase, tako da se ni dosti za pokazati na svež zrak, ker ušesa ali nos kmalu zmrzne. Ponekod je topolmer padel od 30—40 pod ničlo in to že drži tri tedne neprenehoma.

Maskarada v Torontu.

Torontsko društvo "Bratska Sloga" št. 648 SNPJ, priredi maskaradno zabavo v soboto zvečer 22. februarja. Rojake in rojakinje vlnudno vabimo, da se udeležijo te zabave v čim večjem številu. Apeliram tudi, da se na željo našega društva maskirate, komur le mogoče.

Društvo bo darovalo nekaj lepih nagrad za izbrane maske. Zato pa, kdo se ne bi maskiral na predpustno soboto zvečer, ker to je naše staro veselje! Čim več bo maskiranih, tim več bo zabave. Zato pa, rojaki, le na noge in pripravite se za ta večer, da se po dolgem času zopet veselo in vsi skupno zabavamo. — V. F. Ručigaj.

Prihodnja konferenca JSZ v zapadni Pa.

Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v zapadni Pennsylvaniji se bo vršila v nedeljo 29. marca ob 10. dop. v Slovenskem izobraževalnem domu v naselbini Presto, Pa.

Na dnevnem redu bo razprava o našem bodočem zboru, o problemih tukajšnjih organizacij, o agitaciji za Proletarca itd.

Na klube in društva apeliramo, da zastopnike gotovo pošljejo in s tem pripomorejo, da bo uspeh zborovanja čimvečji.

J. Ambrozich, tajnik.

BARETINCIC & SON Tel. 1475 POGREBNI ZAVOD 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd. 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel. Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

DRAMSKI ODSEK KLUBA ŠT. 1 J. S. Z.

vprizori

pod avspicijo kluba št. 235 J. S. Z.

V NEDELJO 16. FEBRUARJA 1936

v Hrvatskem domu na Broadway in 8th St.

SHEBOYGAN, WIS.

SOCIALNO DRAMO V STIRIH DEJANJIH

"RDEČE ROŽE"

Spisal JOŽE MOSKRIC

Vstopnice v predprodaji 35c, pri blagajni 40c.

Pričetek točno ob 2:30 popoldne.

OSEBE:

Tone Jerič, tovarniški delavec, gl. zaupnik	Chas. Pogorelec
Cilka, njegova žena	Minka Aleš
Ivanka, njena sestra	Angela Zaitz
France, tovarniški delavec, Ivankin zaročenec	John Rak
Goldschmidt, tovarniški ravatelj	Filip Godina
Filder, tovarniški podravatelj	Louis Beniger
Maga, tovarniška delavka	Alice Artach
Markič, tovarniški delavec-zaupnik	Joseph Turpin
Božič, tovarniški delavec-zaupnik	Frank Sodnik
Dular, tovarniški predelavec in zaupnik	John Hujan
Zagar, tovarniški sluga	Vinko Ločnikar
Tajnica pri Filderju	Elica Zupančič
Orožniški načelnik	Anton Andres

Zbor delavcev in delavk.

SODELUJE PEVSKI ZBOR "DANICA".

Sufliira Mrs. Katka Zupančič, maskira Filip Godina, režira Louis Beniger.

Igra se vrši v sedanjem času.

I, III. in IV. dejanje soba pri Jeriču. II. dejanje pisarna v tovarni.

Pred igro in med dejanji igra Hrvatski tamburaški zbor.

Tej skupini ni zima v bogve kako nadlego

Polarni medvedi so vajeni zime. Ta skupina je nastanjena v Brookfieldskem zoologičnem vrtu blizu Chicaga. Fotograf jih je obiskal nedavno, ko je kazal topolmer blizu 20 pod ničlo. V krajih, kjer so ti medvedi doma, je toliko stopinj mraza pozimi malenkost.

Priloge za kampanjo v prid Proletarca, klubov JSZ in Prosvetne matice

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Zvezo so bili lani Chas. Pogorelec nad štiri mesece v zapadnih in nato v vzhodnih državah. Joško Oven je bil dober teden dni na govorniški turi v Pennsylvaniji, John Terčelj je bil na agitaciji za list v Detroitu in John Rak v vzhodnih in srednjeevropskih državah. Poleg teh so se dobro udeleževali v agitaciji mnogo naši lokalni zastopniki in drugi sodruzi ter sodružice. V Penni je skoro stalno na agitaciji Anton Zornik.

Občni zbor Jugoslovanske delavske tiskovne družbe se je vršil 31. januarja. Upravnik in nadzorniki so poročali o dohodkih Proletarca, Majskega glasa, koledarja, knjigarne in drugih.

Skupni dohodki so lani znašali \$13,219.42, izdatkov pa je bilo \$13,009.03.

Lanski Majski glas, ki je bil izdan v proslavitev 30 letnice Proletarca, je imel \$2,578.22 dohodkov in \$2,063.54 stroškov. Knjig iz naše knjigarne je bilo prodanih samo za \$417.92, za nove knjige pa smo izdali \$627.65.

V upravni odbor (direktorij) JDTD so bili za to leto izvoljeni: Anton Gardin, predsednik; Joško Oven, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Donald J. Lotrich, John Thaler

in Joseph Turpin, nadzorni odsek.

Razen Thalerja in Turpina so vsi ostali izvoljeni ponovno. Fred A. Vider in Peter Bernik nista več kandidirala.

Odbor je dalje sklenil, da se organizira v tem letu agitacijske in govorniške ture za Proletarca in JSZ. Ko bo načrt izdelan, se ga predloži izvršni JSZ. Chas. Pogorelec je dejal, da so potovalni zastopniki absolutno potrebni, ako hočemo storiti kaj izdatnega za razširjenje lista.

Ker smo v kampanjskem letu, bodo shodi pod avspicijo JSZ še posebno potrebni. Eksekutiva bo s sodelovanjem klubov storila kolikor mogoče da jih skliče čimveč. Za pokrivanje izdatkov v zvezi s to agitacijo bo zbiran poseben agitacijski sklad.

Podrobno poročilo o JSZ, kakor je bilo podano na seji dne 7. feb., bo v zapisniku.

K sklepu je na mestu, da ponovimo stavek s prve strani v prejšnji številki:

Ofenziva reakcije in ostreči se razredni boj kliče zavedne delavce v jačanje svojega tiska in organizacije, da bo v stanju ne samo odbijati udarce izkoriščevalnega sloja, ampak pričeti tudi s protiofenzivo, ki odpre pota v delavske zmage. Delujmo v tem smislu vsi za JSZ in Proletarca.

Anton Medved pone-srečil

Chicago — Antonu Medvedu, ki je aktiven član kluba št. 1 in zbora "Sava" ter dober pevec, je pri delu stroj odrežal štiri prste. Töne ima v tej nesreči simpatije vseh, ki ga poznajo. Te vrste nezgode so v današnji industriji jako pogoste. Tudi ako delavec še tako pazi, jim je izpostavljen, kajti družba zahteva, da čimveč producira, žurjenje pri delu in ob enem varovati sebe pri nevarnih strojih pa ne gre skupaj.

Upamo, da bo sodrug Medved to nezgodo srečno prebolel in se po okrevanju spet vesel življenja in družbe.

Zalostna vest iz starega kraja

Milwaukee. — Pred nekaj dnevi je prejela v West Allisu prijateljica Mrs. Josephine Krivitz, soproga tukajšnjega pionirja Frank Krivitza, iz starega kraja vest, da ji je dne 8. jan. v Kostanjevici na Dolenjskem umrl oče Jožef Suban. Star je bil 80 let. Pokojni Suban je bil vdovec. Pred štiri leti mu je umrla njegova žena Marija. Tu zapuščata poleg

Mrs. Krivitz še eno hčer, Mrs. Ello Porstero, in dva sina, Louis Subana, znanega slovenskega cvetličarja v Milwaukeeju in Joe Subana, v starem kraju pa dve hčeri in dva sina.

Vsem tem naše sožalje. — Poročevalec.

Brrr — zima —

Kemmerer, Wyo. — Brali ste nedavno, kako je neka družina v naši deželi šla neko lepo, toplo jutro ven, pozno popoldne pa se je pripodil mrzli val in snežna nevihta — in družino, ki se je vračala domov, so našli pozneje zmrznjeno na poti.

Tisti mrzli val je bil pričetek zime, kakršne v Wyomingu že dolgo ne pomnijo. Burja je pihala 50 milj na uro, pravi wyominski "blizard", če si ljudje v mestih morete predstavljati tako hitrico viharja. Po pismu 7. februarja. Snežuje že 48 ur neprenehoma. Skoro ves promet je ustavljen. Toda če nas burja ne odnese, zmrzniti se ne mislimo. Kako prijetno je, če je človek v takem vremenu lahko pri topli peči. — Po zdrav sodrugom v mrzlih in topleh krajih. — Anton Tratnik.

Bogatim zločincem tudi v ječi ni sile

Richard Loeb, ki je bil v državni ječi blizu Jolietu v Ill. umorjen v sporu z nekim kaznjencem, je imel v zaporu ves mogoč komfort. V celici je imel dva kanarika, udobno posteljo, toaletne priloge in mizo, kamor so mu nosili jesti — toda ne tako hrano, kakršno servirajo revnim jetnikom, pač pa drago hotelsko. Pokojni Loeb je bil iz bogataške družine, ki je lahko trošila za podkupnine v prid fantovega komforta. Pred nekaj leti je bil obsojen v smrt, ker sta s prijateljem Leopoldom — oba tedaj dijaka na univerzi, zvalila s sabo nekega dečka — istotako iz bogate družine — in ga umorila sebi v zabavo.

Seja in razprava v angleškem odseku kluba št. 1. S. Z.

Chicago. — V petek 14. februarja se vrši redna seja angleškega odseka kluba št. 1 JSZ. Po končanem dnevnem redu bo govorila Lydia Beidel o učnih težavah, ki jih neguje soc. stranka čikaškega okraja, nato pa bodo izražena mnenja o vstih, ki so jih dobili udeleženci debate med Thomasom in Browderjem. Nato bo splošna razprava.

Na to sejo našega odseka so vabljeni tudi starejši člani kluba št. 1 in upamo, da se je udeležite v obilnem številu. Po seji bo še nekoliko časa za prosto zabavo in udeležencem bo postreženo z okrepčili. Vstopnina je prosta.

V soboto 29. feb. bo imel angleško poslujoči odsek kluba v našem Center bunco and card party. Vstopnina je samo 25c.

Zima za nekatere "sreča v nesreči"

Parkhill, Pa. — Zima je delavski položaj nekoliko izboljšala. Premogarji delajo bolj stalno in religijski kidajo sneg s cest, katerega jim je prava sibirska burja odnašala pridno nazaj. Število brezposelnih pa je v splošnem še vedno visoko in nobenega izgleda ni, da dobe delo v bližnji bodočnosti. Ljudstvo še zmerom veruje v Mojzese in misli, da ga bodo le ti privedli v rešitev in blagostanje.

Zadnje čase se je v tem kraju jako razvila agitacija za Townsendov penzijski načrt. Ustanovljenih je precej njegovih postojank, posebno med premogarji.

Naš socialistični klub bo imel svojo sejo v nedeljo 16. feb. ob 2. pop. v dvorani druž. sv. Alojzija v Conemaughu. Ker se radi slabega vremena seja meseca januarja ni vršila, in ker imamo rešiti več važnih zadev, se pričakuje, da se člani udeležijo seje 16. februarja polnoštevilno. Dalje vabimo na sejo tudi vse nečlane, ki verujejo v naš program in v socializem.

Frank Podboy.

Udruženje za obrambo Jugoslovancov v Italiji

Iz New Yorka poročajo, da so ustanovili organizacijo pod gornjim imenom, katere namen je boj za osvoboditev Jugoslovancov v Italiji. Člana publicističnega odbora, kateri je poslal poročilo o ustanovitvi te organizacije, sta Ivan Mladineo in Raymond Hlača. Prvi "začasni odbor za obrambo Jugoslovancov v Italiji" je bil ustanovljen koncem prošlega leta. Agitiral je tedaj za to akcijo posebno Rudi Trošt. Iz začas-

nega odbora je zdaj nastala stalna organizacija. Poročilo pravi, da se je 3. januarja vršilo v ta namen zborovanje zastopnikov vseh jugoslovanskih organizacij v New Yorku in priporočajo, da se naj slična zborovanja skliče tudi drugod za ustanovitev lokalnih postojank, ki se naj nato pridruži newyorški centrali. V njenem eksekutivnem odboru so Josip Antončič, Ilija Bratina, Tomo Čuča, Anton Gerlach, R. F. Hlača, Harry M. Justiz, Frank Kerže, Ivan Mladineo, Josip Sišeta, Josip Tavra, Mary Vidušić in Leo Zakrajšek. Predsednik tega odbora je Ilija Bratina, podpredsednik Anton Gerlach, tajnica Mary Vidušić in blagajnik Leo Zakrajšek. Naslov in urad organizacije je: Defense Alliance for Yugoslavs in Italy, Room 526, 156 Fifth Avenue, New York City. Naše mnenje o tej akciji objavimo v prihodnji številki.

Prepir, kakršnega ne bi bilo prav nič treba

Cleveland O. Zelim, da priobčim ta dopis radi tega, da se podobne stvari ne bodo dogajale, to je, da se ne bo teroriziralo rojakov v Collinwoodu za prazen nič s prosekutorji, kakor se je zgodilo mojemu soprogu Vinku Godinu.

Na veseličev družstva Woodman of the World v Slov. del. domu se je razgovarjal z nekim članom direktorja SDD. Ko se je vršila seja direktorja, je dotični njegov član poročal, da je Vinko govoril proti direktorjem kakor ne bi bil smel.

Razpravljali so, kaj storiti. Pravili so, da se je oglašil med njimi John Lokar ml. s predlogom, da pozna prosekutorje; če hočejo, bo poskrbel, da se Godino pozove pred enega ali drugega na zaslišanje. Vedno Lokarjevemu nasvetu ni upoštevala, pač pa so sklenili Godino pozvati na zagovor in če se mu krivdo opravičanja dokaže, da mora podati obžalovalno izjavo v slovenskima dnevnikoma v Clevelandu.

Mladi Lokar, ki je hotel demonstrirati svoj vpliv demokratskega politična, pa je šel preko tega sklepa. Godina je bil pozvan na zagovor pred prosekutorja in izgubil dan zaslišanja. Prosekutorji je mladi Lokar baje natvezil, da ga mora prosi za to uslugo, ker reprezentira 5,000 (?) delničarjev SDD in direktorji žele, da se napadom na čast stori konec. Ko je stvar prišla na dan, je uvidel, da ga je za slovensko publiko polomil. Vsed tega je poskušal, da za to njegovo postopanje prevzame odgovornost direktorji. In res — v Enakopravnosti so publicirali, češ, da je to moral storiti.

Dobro je, da imamo tu Frank Barbiča. Obrnil se je do par pravnikov in ugotovil, da prosekutor sploh ni imel pravice klicati Vinko Godino na zaslišanje in da se bi mu ne bilo treba odzvati. Če bi ga še nadlegoval — so mu rekli — naj jih obvesti. Čudno, da se delavci sploh hočejo ukvarjati z govoricami na zabavah in povzročajo nepravilne drugim. Barbič je dejal: "Jaz ne poizvedujem tega samo radi tebe, Vinko, ampak da se take nepravilne prepriči tukajšnjim rojakom v bodoče, kajti ne sme se jih terorizirati. Saj vendar nismo v Italiji ali v Nemčiji!"

Jennie Godina.

THE FALCON NEST

Here's great news for the Falcons: Last week the national office gave us four letters from Falcons in Holland. As we've told you before there are boys and girls' groups who are Red Falcons in almost every country of the world. These Falcons from Holland write in English, and what good English, too! Because of that we're going to publish their letters in the hope that some of you, wherever you are, or whether you're a Falcon or not as yet, will answer them.

Aalsmeer, Jan. 13, 1936.

Dear Friends, In our paper which is named "De Wiekslag," which is translated in your language "The Wing Stroke," we read some weeks ago that in America there were also Red Falcons, but this week a correspondence address is given.

The Red Falcons of Holland form a number of groups which are established in many towns and places here. Each group is divided into a number of smaller groups which consist of eight or ten boys or girls. Those groups are named "horde." In English this word is hurdle, but we don't know if this is the right word, for we read it in the dictionary. Each "horde" has a leader who is eighteen years or older and the boys and girls who form the "horde" are from twelve to sixteen years old. We don't know if such groups exist also in America, but if so, we should be very glad to correspond regularly with one of them. Then we can learn much from you and you will, no doubt, learn also something from us. Our "horde" which consists of seven boys is named "Vrgheid," which in English means "Liberty." Every Saturday evening we have a meeting in our "honk"; that is a small room which is made in the barn of a carpenter.

On Sunday we always have a meeting with the whole group and then we sometimes take a walk in the neighborhood of our place or we have a game on our lawn. But next time

we shall tell you more about it. I should have forgotten one thing, however. Our salutation is "Friendship!" which is in Dutch "Vriendschap!" We hope you can read our letter although there will be some words which are not right. If you write back you can send your letter to:

Horde "Vrgheid" p/a W. de Vries
Cyclamenstraat 27
Aalsmeer, Holland.

Yes, and the salutation or greeting of the Falcons of America is also "Friendship!" Here's another letter:

Amsterdam, Jan. 9, 1936.

Dear Friend: In our Dutch Red Falcons paper "De Wiekslag" I read a short report about your organization that interested me very much.

I should like to know something more hereof. Perhaps you know someone who is inclined to correspond with me about various meetings and clubs.

I believe it will be better if you write first for I haven't the slightest notion how it is in America. I hope you'll write as soon as possible.

With Red Falcon salute,

Friendship!

Alice Brandenburg,
Olympiaweg 60 huis
Amsterdam Zuid
Holland.

Alice's letter was written on a decorated letterhead, too, showing one of the parks in Amsterdam. Be sure to get the addresses written correctly if you write. This one is interesting:

Delft, Jan. 10, 1936.

Dear Falcons: We have read in the Wiekslag ("Blow of wings"), the paper of the Red Falcons in Holland, that are also Red Falcons in America. Moreover we read that you will write letters to us. Because we can read

and write a little English, we want very much to correspond with you. We are both girls and therefore would rather correspond with girls. We are not Red Falcons any more. In Holland you can be a Red Falcon only till you are sixteen. After this age you become a "Rode wacht." This is difficult to translate. It means "red watchman." In French it is "Garde Rouge." We are seventeen. We are twins. We can also write a little French and German.

We hope we will get an answer soon. Accept our thanks beforehand.

Friendship!

Anna and Wiek Warffemius
Kloosterkade 198
Delft, Holland.

Girls, here's a chance for you to write to Anna and Wiek. I'm sure you'll be delighted with their letters. Their letter is so neat and their spelling in this letter was perfect. Now for a letter from a boy:

Amsterdam, Jan. 1936.

Dear Friends: I read in our Dutch Red Falcons newspaper that I can correspond with America. I will do it also. Now I will ask you for your correspondence address. My age is 14 years and my name is Jacob Solomons. Please accept my thanks for your answer beforehand.

Friendship!

Jacob Solomons
Saffierstr 11
Amsterdam, Holland.

Some of you Red Falcons who like to get stamps from different countries will certainly be interested in writing and getting some first hand. Be sure to get the address just right and remember to put on enough postage.

And above all, don't forget to correspond with this little column. Maybe you have something interesting to tell, too. Friendship!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

A New Yugoslav-American Radio Hour

Sunday afternoon, February 16, from 1 to 2, and every Sunday thereafter at the same time, there will be a new Yugoslav radio program given over the station WWAE, 1230 kilocycles, which will feature Miss Olga Stefanovich, former member of the Belgrade National Opera, in popular Yugoslav melodies. Popoviches Yugoslav Tamburica orchestra will give a selection of Yugoslav songs. The program has been arranged by Prof. Alexander Savin.

This radio is sponsored by John R. Palandech, who will make every effort to give a worth while Yugoslav program, which will be of interest to Americans as well as to Yugoslavs. The first half hour will be devoted to classical music and will be directed in English. The second part will consist of Yugoslav popular melodies.

SUNDAY SCHOOL CLASSES ABOUT KARL MARX

Karl Marx is the founder and originator of Socialism. Whenever I think of the name Karl Marx, my memory unconsciously follows back to the portrait of this kindly gentleman that hung on the wall of our old Socialist Sunday School. I remember very clearly, his kindly broad face, his somewhat short nose, the gentle softness of his eyes, and his head covered with white hair, and his white beard equally abundant as the hair on his head. Every Sunday we assembled here to sing songs such as: "Arise Ye prisoners of thy Nation! Arise Ye prisoners of the Earth!" the Internationale, etc. Our last Sunday School teacher who was Mr. Wm. F. Quick, now first assistant to City Attorney Max Raskin, taught us the Karl Marx slogan, and before leaving to go home to our dinners, we would stand up and shout as loudly as we could, "Workers of the world unite! You have nothing to lose but your chains! You have a world to gain!" I wonder if my Milwaukee friends remember all this?

Karl Marx was born in Germany in 1818 and died in London in 1883. He was not a poor laborer, but rather an educated son of a rich Jewish lawyer. Being forced into exile, he spent the greatest part of his life in London. He made an extensive study between the laboring class, and that of the privileged class, and was first to note how this rich and privileged few exploited the poor.

In his book "Das Kapital" and in which the Government was at first forced to stop the publication, probably his 14th chapter is the best and most forceful of converting almost anyone to a Socialist. In it he relates conditions of the working class of London, the unbelievable hours they were forced to work, such as 18 to 20 hours a day, including men, women, and children as well, that it apparently wrecked their health and lives. It is said that Bernard Shaw was converted to a Socialist after reading "Das Kapital," and probably this 14th chapter of the book had much to do with it.

This book is often referred to as the Workingmen's Bible.

Engels being one of the first followers of Karl Marx worked with him. Engels like Karl Marx was not a poor laborer, but a well-to-do employer. It was precisely because these men were broad-minded and very highly intelligent that they saw the cruelty and exploitation being enacted upon the poor by the privileged few. This they of course resented bitterly, and so Karl Marx endeavored to organize the workers. Our Socialism is today based on Karl Marx theories; and he predicted that such as Feudalism was replaced by Capitalism, so will Capitalism be replaced by Socialism.

Louise Bratnic Jurczyk,
Milwaukee, Wis.

Youth Group Of Branch 37 To Sponsor Dance March 21

Milwaukee, Wis.—The Young Socialist Club of branch No. 37 is going to be a very active branch. The newly elected entertainment committee, Leonard Alper, Frank Slatnick, and Joe Horvatin are a group of go getters. They announce a dance will be held Saturday, March 21, at Sostarich's hall. Tickets are 25 cents. Now all you good time hunters bag this date, for you're bound to have a killing time.

We held our official election at the last meeting and the results are as follows: John Kobza, financial secretary, Edward Sostarich, recording secretary. The educational committee

consists of Raymond Stachurski, John Kobza, and Leo Schweiger. Victor Kouchich, Ray Stachurski, Henry Maren and Leo Schweiger are on the organization committee.

The third Tuesday of every month is our regular meeting date. The meeting will be held in Sostarich's Hall, 539 South Sixth St., at 7:30 p. m. Everybody is welcome.

The veteran beer drinkers made short work of the pony. They didn't even get their whistles wet.

Girls, there are about twenty male members in the club, and no girls. How about it, are you going to let us down?

Don't forget the dance.

Pub. Committee.

Freedom Of The Seas

Now a lot of the senators, who've never been on a boat, are arguing—to impress the voters back home, most of whom have never seen anything bigger than a lake—that America must demand freedom of the seas in order that General Motors, du Pont, et al, will be able to use their own judgement about shipping contraband goods to warring countries.

THE TRUE OLYMPIC SPIRIT

Writing in the true spirit of the coming Nazi Olympic games, the "Frankische Tageszeitung" states: "It would be laughable if we required our German Olympic teams to compete with Jewish pigs and Negroes."

Bravery: The indifference of those who are used to it.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Pišite po cenik PROLETARCU

DRAMSKI ODSEK SLOV. NAR. DOMA

WAUKEGAN, ILL.

vprizori

V NEDELJO 16. FEBRUARJA 1936

"DVA POTEPUHA"

BURKA V DVEH DEJANJIH

PRICETEK OB 3. POPOLDNE.

Vstopnice: V predprodaji 35c, pri blagajni 50c, otroci 10c.

OSEBE:

Polž, gostilničar	Lovro Ogrin
Klara, njegova žena	Rozil Skala
Koruzka, kmet	Frank Velkovrh
Jera, njegova žena	Jennie Miller
Rozalija, njiju hči	Elsie Novak
Kos, kmet	Jack Mesec
Lucija, njegova žena	Mary Hrovatin
Cecilija, mestno dekle	Marymie Kirtin
Janex, mestna potepuha	Martin Judnich
Jaka, Jurče, hlapec	Andrew Možek
Robert, berar	Joe Golob
Cesen, mizar in urar	Frank Nagode
Hren, poštni uradnik	Frank Pesdir
Keber, vaški policaj	Frank Pierce
	Paul Peklaj

Režiser: Martin Judnich.

I. dejanje pred krmo na vrtu. II. dejanje — pri zdravniku v ordinaciji in deloma v sprejemni sobi.

Po igri ples in prosta zabava v spodnji dvorani.

Youth Needs Labor

Eight million unemployed young people increasing at the rate of a million a year—a generation lower than the insects; a generation of youth that cannot even feed itself. Such is the plight of youth today.

Never before has there been a situation like the present one when young people desirous of living as normal human beings were denied the opportunity of doing so. Thousands of boys—and girls—forced to become transient. Millions of students in need of carfare, lunches, clothes and money to buy text books. The majority of college graduates unable to find jobs.

With the demand for direct relief and jobs for young people constantly increasing the federal government appropriated \$50,000,000 and created a new government bureau, the National Youth Administration. However, most of this money has been for the aid of students at the rate of \$6 to \$15 a month. The majority of youth never heard of the NYA and only a few thousands received relief from it.

In contrast with this woefully inadequate program is the American Youth Act. It was introduced into the House by Rep. Thomas Amlie and into the Senate by Sen. Benson. The American Youth Act provides for relief for students, both high school and college, sufficient to meet their needs. It provides for work relief for unemployed non-

student youth at wages "equal to the prevailing rate of wages for the work performed." The administration of the Act shall be under the Department of Labor in conjunction with youth commissions of whom one-third shall be representatives of organized labor. It provides that no projects shall be "directly or indirectly of a military character." It permits no discrimination because of sex, race, color, religion, or political opinion or affiliation. And what is just as important—"No youth shall be disqualified from enjoying the benefits of this Act because of past or present participation in strikes or refusal to work in place of strikers."

The plight of American Youth has at last been recognized. American Youth need no longer go hungry; organized labor need no longer fear that hungry young people will act as strike-breakers; if the American Youth Act can be passed.

The pressure of organized labor and of organized young people must be felt by Congress if this Act is to get out of committee and on to the floor of Congress. Letters and resolutions must be sent to the Committee on Labor and Education. Congress must feel that organized labor will not allow millions of young people to go hungry, to roam the streets of our cities without shelter and proper care.

"Red Flowers" To Be Staged In Sheboygan Sunday

Under the auspices of branch 235 JSF of Sheboygan, "Red Flowers", a 4 act labor drama will be presented Sunday, February 16, at the Croatian Hall. The invitation to present this play was accepted by the dramatic section of branch No. 1 of Chicago and the players (14 of them) promise a real treat to the Sheboygan audience.

The meaning that is brought out in this labor drama is not only timely but also very interesting. It deals with labor conditions of a group of factory workers and a selfish boss who wants to exploit them to the extreme by reducing their wages and lengthening hours. A strike is called and the spies and stool pigeons are busy trying to influence the workers to accept the demands of the boss. They succeed in calling off the strike, but for only a short time. In the meantime, the factory boss who

had an old love affair with one of the girl employees is murdered. The blame is made at Tony Jerich, the union organizer. Just as he is about to leave for the prison, his wife, suffering from tuberculosis, dies and leaves him two small children which are taken care of by Ivanka and her boy friend France.

Who the murderer really was and how Tony clears himself of this blame, you will see Sunday. Invite your friends to spend the afternoon at this program. The play will have your attention thru-out its performance and you can feel assured that it will be an afternoon well spent.

The Croatian Tamburica orchestra will play several selections between acts. A number of out-of-town guests are also expected. Admission tickets in advance are 35c. They are available from all members of branch 235 JSF. The admission price at the door will be 40c. — Pub. Committee.

Lincoln Is Gone, But Slavery Remains

Capitalist editors celebrated the birthday of Abraham Lincoln last Wednesday with more gusto than usual. Human liberty, it would seem is an important matter for liberals and conservatives alike.

However, every generation must write its own definition of what constitutes "Liberty". The details are different today than they were when the Great Emancipator lived and labored; different in degree and different in their implications.

Looking back over the decades, it becomes increasingly apparent that Lincoln did not end slavery. What he helped to do was to end a certain outworn and uneconomical form of human servitude. But the essential elements of slavery—those which enabled one man to say to another: "You work and produce bread and I will eat it"—still remained.

Slavery will not be ended for human freedom achieved until the right of one man to prey upon another man is abolished. Freedom means more than the right to work when some master needs one's services. Real freedom means freedom from want, freedom from fear, freedom to live the good life which every normal person craves.

Real freedom is denied to mankind today because now, more than ever before, the interest of mankind is not served by the economic system to which men and nations cling. Universal freedom is a contradiction today because we live under a system which divides mankind into classes with hostile interests and opposing ideas.

The anti-social labor exploiter believes he should be free to buy human labor at the lowest possible wage just as strongly as the Southern plantation owner contended that his liberty was being assailed by the Emancipation proclamation. The class-conscious worker believes he should be free to enjoy the full fruits of his toil with an intensity equalled only by the insistence of the owner's demand for profits which

he, himself, did not earn. Common economic interest is a requisite to real freedom. And common ownership of the means of life is a requisite to common economic interest. Socialism must be the emancipator of this generation from wage slavery. But the very scribes who feel safe in revering the dead Lincoln are strongest in their opposition to a live and vital Socialist movement.

Reading Labor Advocate.

SOCIAL STUDY CLUB ACTIVITIES

Chicago, Ill.—At our regular meeting Friday, February 14, comrade Lydia Beidel will be present to give an outline of the study classes now being sponsored by the Cook County Socialist Party. In addition to this subject she will also give her impressions on the Thomas-Browder debate, after which a general discussion will follow. Some of our members attended the debate and no doubt will give their versions about the various points Thomas and Browder debated on. All members are urged to be present. Invite your friends to come along. The senior members are also welcome. After the meeting refreshments will be served. The admission is free.

On Saturday, February 29, our Bunco and Card Party will be held at the Slovene Labor Center. The admission is only 25c and tickets are available from all members of our Social Study Club and at the office of Proletarec. We are asking all comrades to help boost this affair as the net proceeds will be used for purchase more shares in the Slovene Labor Center. Some fine prizes will be awarded to the winners. Reserve Saturday, February 29, and spend a fine evening with your comrades and friends at the Slovene Labor Center. Pub. Committee.

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

The impressions received in childhood remain. All through life, in times of danger or emotional stress, a person goes back to his childhood. That is the reason churches are so eager to get children under their control.

Knowing that this is true, every woman should take it upon herself to organize, work with, or find out about children's groups such as the Red Falcons. There can never be too many people engaged in teaching economic freedom, freedom from religion, and social equality.

Women, if there is no such children's group in your community, write to the National Office of the Socialist Party for information and suggestions.

It is nothing new that women have a constant fight on their hands to receive wages equal to men in various fields of work. But, perhaps, nothing is as pitiful as the plight of the negro women in the South. Thirty thousand negro women work tediously in the steam laundries of the South. They work long hours for two and three cents an hour. In every case white women are paid higher, although even they have no wage to brag about.

Negro household servants in Atlanta, Ga., receive an average of \$2.50 a week. In many instances they have to support other members of a family or help out in a family where the husband's wage is no higher than this.

LaFollette in a radio speech one evening said to the opponents of the soldier's bonus, "We'll, you've got them (the veterans) on your hands now. You have to reckon with them. If you didn't want them, you should have thought of that in 1917." Could not one say the same thing to those who "hate" negroes and take part in the ever-increasing race discrimination? "Well, you brought them over here to make money for you. If you didn't want them, you should, or your ancestors should, have left them where they were. But as it is, it is your duty to treat them as any other human being, help, educate, and bring them up to your level if you think they are not." Instead of this, they are denied almost every privilege and opportunity conceivable.

Christina Turpin and Tillie Loken are two Chicago women active with the Red Falcon organization for children.

Women, beware of these house-to-house canvassers who sell books for children—whole volumes of nicely-illustrated picture books that are supposed to tell the real history of the human race. I recently came in contact with the publisher of one of them in Chicago who had never heard of a scientific explanation of the evolution of earth and mankind, and who tried to convince me—from her books—that there is historical proof of Noah and the ark!

Probably no American woman is blind to the things that Fascism has done to the state of women abroad. But she should be equally on her toes about the danger of it if it comes to America. And it won't come advertised as "Fascism—by a man who is organizing the fascist party." It'll come in the American way and the road is already nicely paved for it. More than ever the cry goes out to women, "Organize, plunge into the fight with the labor factions that will save you from the doom experienced by women in other countries."

Upward And Onward

Production for use requires the elevation of the intellectual status of mankind to that of the squirrel, which collects nuts to eat and does not go nuts when it discovers it has more nuts than it can eat.

A STATEMENT OF THE YSF EXECUTIVE COMMITTEE

The executive committee of the Yugoslav Socialist Federation, at its regular meeting Friday, February 7, instructed the editor of Proletarec not to publish any articles on factional strife in the Socialist Party of a provocative or attacking type. In its previous statement the executive committee declared that Proletarec should not become a factional publication or a free for all organ, because that would demoralize the organization and its official organ would be the first to feel the damaging effects. The editor is further instructed to report objectively about the happenings in the party and in its factions so the members will be informed. At the next convention of our Federation the delegates will have all opportunities to acquaint themselves from different reports and then take a definite stand as to what the policy of our Federation should be.

The statement, adopted at the February meeting, is printed in full in the Slovene Section of this issue. Several out-of-town comrades were present at this meeting, namely John Gorshek, Springfield, Ill.; Anton Shular, Kansas; Frank Podboy and John Terchel, Pennsylvania; and Frank Barbich from Ohio. The discussion in detail will be printed in the minutes.

THE PASSING SHOW OF 1936

Major Activities Of The Chicago Social Study Club During 1935

Although it is a little late, a short review of the activities of the Social Study Club during 1935 is in order. Considering that it is but a few years old and has a small membership, it gave a good account of itself.

Public Meetings
Eight public Socialist meetings were held under the sponsorship of the Social Study Club. The senior comrades helped in these affairs wherever they could. The following is a brief summary of the meetings, the dates and subjects discussed:
January 11, 1935 the presentation of a one act play, "Risen From the Ranks" was given by our members. The Red Falcons also presented a few numbers on the program and Mattie De Haan gave a talk on "The Youth of Russia". Refreshments were served after the meeting.

February 8, 1935, a meeting was held in honor of the Austrian Socialists who were massacred by Dollfuss' fascists. The late comrade Adolf Dreifuss was our principal speaker. The Red Falcons also took a part on the program.

March 8, 1935 Mordecai Shulman, labor attorney spoke on "The Part the Socialist Party Plays in the American Labor Movement." A one act skit "The Age of Dissent" and Oscar B. Godina and Olga Beranek as speakers were also on the program. After the meeting refreshments were served.

April 12, 1935, a debate was held on the subject "Resolved That the New Deal Has Not Fulfilled Its Promises." Comrade Donald J. Lotrich argued for the affirmative and Leonard Serdiuk for the negative. The

debate was held at the SNPJ Auditorium with approximately 350 people in attendance.

May 10, 1935 a Chicago Public school teacher spoke about "Education, Its Goal and Purpose", from a Socialist viewpoint.

September 26, 1935 an Anti-War meeting was held at the Unemployed headquarters. Slides about the Vienna revolution were shown and a talk given on War by Ernest Erber.

November 1, 1935 a discussion on "The Labor Movement and Its Attitude Towards Fraternal Organizations", was held at the SNPJ Hall. Several out-of-town comrades participated. The speakers were comrades Mary Jugg, John Langerhede, Jr., (Johnstown), Andrew Grum (Detroit), John Rak, Frank Zaitz and Maynard Krueger. Donald J. Lotrich presided. All delegates to the English Speaking Conference of SNPJ held the next day were invited. The attendance at this meeting was over 200.

November 29, 1935, movies about E. V. Debs and the SNPJ English Speaking Conference were shown. Comrades Ivan Molek and Albert Goldman gave talks about the life and work of Eugene V. Debs. This was our first meeting held at the Slovene Labor Center.

In addition to the above meetings our club presented the skit, "Age of Dissent" at a regular meeting of the Pioneer Lodge and also helped the Red Falcons sponsor their handicraft exhibit and Amateur Night. Comrade Pogorelec also spoke at one of our meetings about his agitational tour thru the Western and Northwestern states. On August 11, our club held an outing at the Sand Dunes. The trip was financed by the members themselves and a good time was enjoyed.

Finances
Our receipts for 1935 were \$200.53, (not including the revolving fund of our Literature Committee) and expenses \$186.66, leaving a net balance of \$13.87. At the Proletarec Benefit Picnic held at Kegel's Grove we raised \$41.85 from the "Tombola Game" sponsored. Our club also purchased one share in the Slovene Labor Center and promises to buy more when finances permit. Our literature committee has a revolving fund of \$33.99 on hand.

Membership
The membership of our club at the end of the year was 20. There was not much increase or decrease in our membership during the year. All of them were active in one way or another. If we all give more of our efforts for a campaign drive for new members, our next year's report will show an increase that will double if not triple our present membership.

This record of activities is not bad considering that most all of our members are also burdened with various activities in other organizations. Due recognition goes to the Lecture and Educational Committee for the many fine meetings that they carried out. The Literature Committee also did a fine job in their sales of pamphlets and books. Comrade Lotrich published their report in this year's yearbook several weeks ago. This year we can surpass our record if all the comrades will give more of their time to the work that will have to be done. We can and must increase our membership. With a spirit of determination to accomplish this we will have the self-satisfaction of not only recording progress but of having carried on some good Socialist work. Pub. Committee.

NEW SOCIALIST PAMPHLETS

The National Office of the Socialist Party has just recently published two new pamphlets. Mayor Daniel W. Hoan of Milwaukee is the author of "Abraham Lincoln—A Real American", a 16 page pamphlet.

"Let us cease lend our ears to false prophets", says the Socialist Mayor of Milwaukee, "and unite under this slogan to achieve the goal set for us by Abraham Lincoln: 'It is a worthy object of any good government to see that every laborer receives the full product of his toil.'"

Single copies by mail are 10c. Bundle rates are 50c for 12 copies, \$1 for 25 copies and \$3.50 for 100 copies.

The other pamphlet published is "Is the New Deal Socialism?" This pamphlet is Norman Thomas' radio address that he recently made over

a nation-wide hook-up in answer to Al Smith and the American Liberty League. According to the reports Norman Thomas' speech made first page headlines in the New York Times and received considerable mention in newspapers across the entire country and radio comment from Boake Carter, Lowell Thomas and others.

Comrade Senior says, "We are getting out an edition of 100,000 copies of this speech as a small pamphlet to be sold for two cents a piece. We hope to sell the entire edition within a short time."

Five copies are 10c. In larger quantities 1c each. Our branches are urged to help sell and distribute both pamphlets. Order them from Socialist Party, U. S. A., 549 Randolph St., Chicago, Ill.

SEARCHLIGHT

(By Donald J. Lotrich.)

A Cook County membership meeting was held last Sunday to discuss the internal party situation. Presentations were made by Maynard Krueger for the militant faction and comrade N. Gertler for the opposing views. It was evident from the speeches made by proponents of both sides that they came to the meeting prepared to have it out with one another. The result had a nullifying effect on at least those comrades who are not quite certain just what the whole squabble is about. It seems to me that the militants, in particular, made their case no clearer because of poor presentations and thereby, failed to gain new converts. Due to the large number of speakers some of us who desired to be heard had to be content by just listening to others.

Our unemployed club met last Thursday night and listened to several guest speakers relate various incidents worthy of note. Those who addressed the meeting were: Comrade Frank Barbich of Cleveland; Matt Petrovich of Cleveland; Comrades John Terchel of Canonsburg, Frank Podboy of Park Hill, John Gorshek of Springfield and Anton Shular of Arma, Kansas. All are Supreme Board members. A fierce cold on the heels of the worst blizzard in a century kept the crowd down at the unemployed social Saturday.

We've got to do something to make our Social Study Club more active. At our meeting Friday it is necessary that we insist on more activity. — A number of new pamphlets have been secured by the Literature Committee. You'll want to read the Thomas-Browder (New York) debate, "Socialist America", "The Trade Unions and the Socialist Party", "Tampa, Tar and Terror", "Abraham Lincoln—A Real American" and Norman Thomas' recent radio address. We have them all.

WEST ALLIS AFFAIRS

West Allis, Wis. — The regular meeting of our English Section of branch 180 JSF will be held Thursday, February 13, at 7:30 p. m., at Kraly's Hall. After our business matters have been taken care of, a debate will be held. The subject is "Government Ownership of all Industries". We expect to hear some fine points brought out in this debate and urge all members to be present. The senior comrades of branch 180 are also welcome. Bring your friends along and let's swell the attendance for this debate Thursday night.

On Sunday, February 23, General Smedley D. Butler will speak at the Socialist Forum on "War as a Racket." He will point out in his talk how big business uses the State Militia to oppress labor. The meeting will be held at the spacious Milwaukee Auditorium. Keep this date in mind and invite your friends. B. Y.

EMPTY WORDS

Morality and religion are but words to him who fishes in gutters for the means of sustaining life, and crouches behind barrels in the street for shelter from the cutting blasts of a winter night.—Horace Greeley.

Some lands may be better prepared for war in some particulars, but where is a victory-claimer to equal Farley?

NOTE
More English reports
and Articles on
Page 5